

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE:

**Působení obecních a krajských úřadu se zaměřením na právní
základ a kontrolu**

Autor práce: Miroslav Koutný

Studijní obor: BPC

Forma studia: kombinované studium

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Poděkování:

Chtěl bych poděkovat vedoucí mé bakalářské práce Ing. Ivaně Lotocké, za její rady a ochotu při psaní mé bakalářské práce.

Abstrakt:

Bakalářská práce se zabývá činností a kontrolou veřejné správy. Působením obecních a krajských úřadů, jejich činností a jak vzájemnou kontrolou, tak kontrolou ze strany státu. Obecní a krajské úřady jsou součástí veřejné správy, která je vykonávána ve veřejném zájmu jako součást moci výkonné. Stát na tyto orgány přenesl část své moci. Působení obecních a krajských úřadů je vzájemně provázané a mají své prostředky pro vzájemné kontroly, aby se dosáhlo požadovaného stavu. Kontrola je proces, kdy porovnáváme současný stav se stavem žádoucím.

Klíčová slova:

Veřejná správa, kontrola veřejné správy, obecní úřad, krajský úřad, úředník, dozor

Bachelor thesis deals with activity and inspection of public administration. It is also devoted to the influence of municipal authorities and regional offices, to their activities and as their reciprocal supervision so their checking by the state. Municipal authorities and regional offices are part of public administration which is carried out in the public interest as an integral to executive power. The state transferred a part of its power to those institutions. The activity of municipal and regional authorities is interrelated and they have their own means for mutual strategy of monitoring to achieve the requested status.

The inspection is a process when the current status is compared to the desired state.

Key words:

public administration, inspection of public administration, municipal authority, regional office, official, supervisit

KOUTNÝ, M. *Působení obecních a krajských úřadů se zaměřením na právní základ a kontrolu: bakalářská práce.* České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2017. 62 s. Vedoucí bakalářské práce: Ing. Ivana Lotocká

KOUTNÝ, M. *The Influence of District and Regional Authorities with the Focus on Legal Basis and Supervision: bachelor thesis.* České Budějovice: The College of European and Regional Studies, o.p.s., 2017. 62 s. Bachelor thesis supervisor: Ing. Ivana Lotocká

Obsah

Úvod:	- 8 -
1 Cíl a metodika bakalářské práce:.....	- 10 -
2 Veřejná správa.....	- 12 -
2.1 Obecná charakteristika veřejné správy	- 12 -
2.2 Státní správa.....	- 13 -
2.3 Samospráva	- 14 -
2.4 Úřední deska.....	- 15 -
2.4.1 Obecná úprava.....	- 16 -
3 Obecní úřad.....	- 16 -
3.1 Znak a funkce obce	- 17 -
3.2 Orgány obce:.....	- 18 -
3.2.1 Zastupitelstvo obce	- 18 -
3.2.2 Rada obce.....	- 23 -
3.2.3 Starosta.....	- 25 -
3.2.4 Výbory.....	- 27 -
3.2.5 Komise	- 27 -
3.2.6 Obecní policie	- 27 -
4 Krajský úřad.....	- 28 -
4.1 Působnost kraje	- 29 -
4.2 Postavení krajů a jejich orgánů:.....	- 30 -
4.3 Orgány kraje	- 31 -
4.3.1 Zastupitelstvo kraje	- 31 -
4.3.2 Rada Kraje	- 34 -
4.3.3 Hejtman kraje	- 36 -
4.3.4 Krajský úřad.....	- 36 -
4.3.5 Ředitel krajského úřadu.....	- 37 -
5 Úřad s rozšířenou nebo přenesenou působností	- 37 -
5.1 Správní obvody rozšířené působnosti (ORP)	- 39 -
5.2 Přenesená působnost I. stupně (základní rozsah přenesené působnosti).....	- 39 -
5.2.1 Veřejnoprávní smlouva.....	- 40 -
5.3 Přenesená působnost II. stupně (pověřené obecní úřady).....	- 42 -
5.4 Přenesená působnost III. Stupně (obce s rozšířenou působností).....	- 42 -

6	Zákon o úřednicích.....	- 42 -
6.1	Kdo není úředníkem	- 43 -
6.2	Pracovní poměr úředníka.....	- 44 -
6.2.1	Veřejná výzva.....	- 45 -
6.2.2	Výběrové řízení.....	- 46 -
6.3	Služební poměr	- 47 -
6.3.1	Požadavky na pracovníka veřejné správy	- 48 -
6.4	Povinnosti úředníka.....	- 48 -
6.5	Vzdělání úředníků.....	- 50 -
6.5.1	Vzdělávání vedoucích úředníků a vedoucích úřadů.....	- 51 -
6.5.2	Zkoušky odborné způsobilosti.....	- 51 -
7	Kontrola ve veřejné správě.....	- 53 -
7.1	Parlamentní kontrola.....	- 53 -
7.2	Finanční kontrola.....	- 54 -
7.3	Kontrola výkonu samostatné a přenesené působnosti	- 55 -
8	Dozor.....	- 57 -
8.1	Správní dozor.....	- 57 -
8.2	Dozor nad výkonem samostatné působnosti obce.....	- 57 -
8.3	Dozor nad výkonem přenesené působnosti obce.....	- 57 -
8.4	Dozor nad výkonem samostatné působnosti kraje.....	- 58 -
8.5	Dozor nad výkonem přenesené působnosti.....	- 58 -
9	Možnosti občana	- 59 -
	Závěr.....	- 60 -
	Seznam použité literatury.....	- 61 -

Úvod:

V bakalářské práci se budu zabývat působením, funkcemi a problematikou obecních a krajských úřadů, kde se zaměřím na právní základ a kontrolu. Toto téma jsem si vybral jak kvůli jeho důležitosti ze strany úředníků, který je určitým způsobem svázán literou zákona, ale zároveň má možnosti kontroly vůči občanovi České republiky, tak ze strany občana, který přichází na daný úřad ohledně vyřízení určité záležitosti potřebnou pro jeho činnost ve společnosti.

Zajímavosti, jak z pohledu osoby, která tyto úřady využívá, zda dotyčná osoba zná svá práva tak i povinnosti, které by měla znát a jestli se jimi řídí, či vědomě či nevědomě je porušuje, zda je náležitě seznámena s literou zákona, nebo přichází na daný úřad s problémem, který by měl řešit jiný úřad nebo úředník. Dále z pohledu struktury úřadu samotného, jaké má členění podle územních celků, zda mají potřebné vzdělání a vystupování vůči občanovi. Tomuto tématu se budu věnovat samostatně v tématu 5 Zákon o úřednících. Do tématu zohledníme, působení státu jako kontroly těchto úřadů, jaké nástroje kontroly má stát vůči konkrétnímu úřadu, tak vůči samotnému úředníkovi. Možnosti odvolání či dovolání úředníka, nebo úřadu proti určitému rozhodnutí, jak nadřízeného stupně, tak vůči státu. Rozeberu vzájemné postavení i propojení daných úřadů vůči sobě. Jejich důležitost pro danou obec, okres či kraj. Toto téma rozeberu podrobněji v tématu 2, 3, 4, kde budu analyzovat jak působnost na daném stupni úřadu, fungování daného úřadu jeho možnosti postupu. Okrajově jak je daný úřad financován, jak nakládá s danými financemi, zda jsou určitým způsobem využívány dotace z nadřízených stupňů, či přímo z evropské unie.

Úřady musí dbát na to, aby byla jejich činnost v souladu s literou zákona tak ve veřejném zájmu.

Zda je občan spokojen s činností úřadu – na základním stupni obecní úřad (úřad, který má nejbližší k občanovi), jeho dostupnost pro občana (úřední hodiny, či možnost vyřízení mimo tyto dny). Dále komunikace mezi úřady v prospěch občana či jeho kontrolu a sankce, jaké je postavení úředníka vůči občanovi a možnosti prosazování vůle státu či rozhodnutí úřadu.

Jaké možnosti má nejbližší nadřízený úřad vůči obecnímu úřadu až se dopraví ke krajskému úřadu kde, analyzuji možnosti kontroly dané činnosti úřadu, nakládání s prostředky, jejich plýtváním či prospěšným využíváním.

V právních normách, které jsou vůči státu, jsou možnosti kontroly daných úřadů v určitém stupni působnosti, což znamená, jaké povinnosti z toho vyplývají povinnosti pro úředníka tak samotný úřad jak má být veden a řízen.

Ke konci okrajově analyzuji zákony okolních států, kde navrhnu možnosti postupu států vůči úřadů tak obrany samotných úřadů a zohledním postavení kontrolních orgánů vůči postupu a možnostem našich úřadů.

1 Cíl a metodika bakalářské práce:

Cílem bakalářské práce bude zjistit činnost daných úřadů, jejich členění s ohledem na jejich právní základ v zákonech České Republiky a kontrola ze strany úřadu i ze strany státu.

Porovnáám členění úřadů od nejnižšího stupně až po úřad s rozšířenou pravomocí s ohledem na činnosti, které daný úřad smí vykonávat a které jsou už mimo jeho právní možnosti a musí tím pádem podstoupit věc k řešení vyššímu úřadu či úředníkovi.

Porovnáám právní základy činnosti úřadů s ohledem na jejich povinnosti i nároky. Jak by se úředník měl zachovat při jednání, jaké zásady a pravidla by měl dodržovat při komunikaci a jak by měl vystupovat na veřejnosti s ohledem na etiku. Jaké má úředník možnosti kontroly občana, jaké má možnosti jeho postihu nebo možnost určitého nátlaku při vymáhání některých sankcí.

Zjistím a představím práva občana při jednání na úřadu, jaké má možnosti, když je nespokojen s přístupem na daném úřadě, jeho možnosti postupu při podávání stížností, oprávněná či nikoli. Možnosti jeho podání stížností na daného úředníka pro jeho chování a neprofesionalitu a možnosti sankcí, které z toho plynou.

Navrhnou určité možnosti při kontrole úřadů dané zákonem, které možnosti má daný úřad ve smyslu postupu proti nadřízenému úřadu a i kontrolu nadřízeného úřadu vůči úřadu s nižší pravomocí. Jaké jsou možnosti postihů daných úředníku i samotných úřadů, rozmezí finančních sankcí i s ohledem do jaké doby by se mělo rozhodnout o výsledku kontroly daného subjektu. Jaké má možnosti obrany ve smyslu odvolání či podání stížnosti daný úředník či úřad proti rozhodnutí daného nadřízeného stupně.

V bakalářské práci se taky zaměřím na přístup občanů na daný úřad, zda občané mají vědomí o tom, zda dotyčný úřad je schopen řešit jejich problém či nikoli. Jestli jim úředník poradil, kde si mají danou záležitost, vyřídit pokud přesahuje jeho pravomoc a on není schopen jim pomoci v dané věci. Porovnáám okrajově na úřední hodiny, jestli jsou úřady otevřené pro lidi celý pracovní týden nebo mají jen některé dny na vyřízení určitých žádostí.

Metodika:

V teoretické části použiji analýzu dané problematiky s ohledem na postavení úřadů vůči sobě, jejich nadřízenost a podřízenost, možnosti kontroly a postupu při řešení některých situací.

Stanovím společné znaky, které budou vycházet z analýzy zákonů a odborné literatury. V analýze právního základu, stanovím možnosti činnosti jak samotného úřadu tak i postup úředníků při některých situacích.

Provedu klasifikaci úřadů do daných celků, jejich propojení mezi sebou tak propojení mezi úřadem a občanem.

Na základě klasifikace, provedu model, jak by úřady měl z litery zákona postupovat, fungovat, aby byla zachována vůle státu, přičemž se nepoškodil veřejný zájem.

V praktické části provedu dotazování úředníků na určitých stupních na konkrétní otázky, ze kterých pak vyvodím závěr spokojenosti občanů s fungováním úřadů tak přístup občanů vůči úředníkům.

2 Veřejná správa

2.1 Obecná charakteristika veřejné správy

Správa je historický pojem a lze jej odvodit ze slova „právo“. Správa vykonává činnosti spojené s právem, v praxi jsou to správní činnosti, například spravování, starání se, obhospodařování, řízení, udržování, organizování. Přeložíme-li latinský pojem „správa“, znamená to doslovně administrativní přisluhování. Správa je cílevědomá společenská činnost směřující k naplnění a dosažení cíle, který má charakter veřejný, nebo soukromý. Obsah a charakter správy určuje správní právní odvětví. Rámec působení správy a rozsah činnosti správy určuje správní řád. Realizace správy se uskutečňuje pomocí účelových právních norem, které určují meze činnosti správy.¹

Důležité je definovat veřejný zájem. Veřejný zájem je uplatňovaný v politice, ekonomice, etice a právu odkazující k veřejnému dobru a blahobytu společnosti. Tedy je to směr politiky, která podporuje rozvoj společnosti a řeší její reálné problémy. Na veřejný zájem se odvolává celá řada zákonů, Ústavou a Listinou počínaje, definován však v legislativě není. Jako neurčitý pojem nebo princip je do jisté míry protiváhou základních lidských práv. Podle Listiny může být například veřejný zájem (spolu se zákonem) důvodem omezení vlastnického práva.

Veřejná správa je vykonávána ve veřejném zájmu. Činnost veřejné správy je vázána právem i ústavními zásadami. Je správní činnost související s poskytováním veřejných služeb, řízením veřejných záležitostí na místní i centrální úrovni a zajišťováním záležitostí ve veřejném zájmu. Kromě této správní činnosti (např. vydávání správních aktů) bývají za veřejnou správu označovány též správní orgány, které ji vykonávají, tedy především úřady. V centralistickém pojetí státu byl nositelem veřejné správy pouze stát.

V nejobecnější formulaci je tak veřejná správa z organizačního hlediska představována soustavou orgánů státní správy a dále veřejnoprávními korporacemi a eventuálně dalšími subjekty pověřenými jejím výkonem, z funkčního hlediska pak výkonnou činností těchto

¹ KÁŇA, P. *Základy veřejné správy*. Ostrava – Mariánské Hory, 2010, s. 7

subjektů, či jinak řečeno veřejnou správou státní a samosprávou, která je dále vnitřně členěna na samosprávu územní a samosprávu zájmovou.²

Veřejná správa se dělí na státní správu, která je největší částí veřejné správy a dále na veřejnou samosprávu a ostatní správu. Státní správa vykonává vůli státu, ale jen v mezích zákona a jiných právních předpisů. Vůči ostatním nemá žádné nadřazené postavení. Státní správa je spravována územními orgány státní správy s místní působností, orgány státní správy na ústřední úrovni s působností pro celý stát, ostatními orgány a jinými oprávněnými subjekty, kterým stát veřejnou moc přerozděluje nebo propůjčuje. Na některých úřadech je nejvyšší hlavou ministr a tyto úřady nazýváme ministerstva.

2.2 Státní správa

Státní správa vždy vystupovala jako hierarchicky uspořádaný organizační systém, vyznačující se vymezenými vztahy nadřízenosti a podřízenosti mezi jednotlivými stupni, s dobře patrným uplatněním principu dekoncentrace v rozdělení úkolů a činností, odvíjející se od centra výkonné moci stupňovitě k nižším úrovním a stupňům. Státní správa je projevem centralizované veřejné správy. Je odvozována od samotné podstaty, postavení a poslání státu, od podstaty a způsobů realizace státní moci. Svým charakterem je státní správa zvláštním druhem společenského řízení, uskutečňovaného státem.³

Státní správa je definována jako veřejná správa uskutečňovaná státem. V každé společnosti zorganizované ve státě je státní správa nezastupitelnou součástí veřejné správy. V tomto smyslu je státní správa také základem veřejné správy. Je odvozována od postavení a poslání státu a realizace státní moci. Svým charakterem státní správa je zvláštním druhem společenského řízení uskutečňovaného státem, jsou orgány státní správy, které uskuteční výkon správy.⁴

Činnost státní správy je zaměřena dvojím směrem, jednak dovnitř systému státní správy, kdy jde o řešení vnitro-organizačních záležitostí zajišťující reálné fungování systému orgánů státní správy k plnění úkolů a dále vně systému státní správy, které je vykonáváno

² ONDRUŠ, R. *Průvodce úředníka správním řízením se vzory procesních postupů orgánů veřejné správy*. Praha, 2001, s. 11

³ ONDRUŠ, R. *Průvodce úředníka správním řízením se vzory procesních postupů orgánů veřejné správy*. Praha, 2001, s. 11

⁴ KÁŇA, P. *Základy veřejné správy*. Ostrava – Mariánské Hory, 2010, s. 16

jako vlastní posláni státní správy působením na adresáty, kterými jsou fyzické a právnické osoby.

Státní správa realizuje státní moc, je součástí veřejné správy, má své pravomoci (kompetence). Činnost státní správy slouží veřejným zájmům společnosti, službě veřejnosti a službě a ochraně občanů a obraně státu. Státní správu vykonávají tyto orgány:

ústřední orgány státní moci - ústředními orgány státní správy jsou především jednotlivá ministerstva, která mají celostátní působnost.

územní orgány státní moci - územní orgány státní správy se liší především tím, že mají pouze místní působnost.

ostatní státní orgány - do skupiny ostatních státních orgánů patří například státní fondy.

jiné k tomu oprávněné subjekty - mohou vykonávat v určitém rozsahu státní správu, patří veřejná stráž.

2.3 Samospráva

Je veřejná správa vykonávaná jinou institucí než státem. Je relativně samostatná, nezávislá na státu. Její samostatnost vyplývá ze skutečnosti, že stát vytváří podmínky pro samosprávu a její fungování. Takže její samostatnost z tohoto důvodu není absolutní. Samospráva vzniká ze sebeomezení státu (omezuje držitele státní moci). Stát bez samosprávy může existovat, ale samospráva bez státu nikoliv. Některá rozhodnutí samosprávy jsou vykonatelná jen za pomoci státního donucení (policie, armáda). Stát zasahuje do samosprávy tím, že tvoří zákony, podle kterých se samospráva řídí. Ale do samostatných rozhodnutí samosprávných orgánů však zasahovat nemůže. Zasáhnout může jen v případě, vyžaduje – li to ochrana zákona. A to jen způsoben stanoveným zákonem.

Samospráva je slučitelná jen s demokratickým zřízením, představuje decentralizaci moci, má všeobecnou společenskou podporu. Samospráva vytváří vnitřní vztahy, působící mimo rámec organizace samosprávy, hájí své zájmy a působí vůči vnějšímu prostředí, řídí se zákony státu, právními předpisy a vyhláškami.

Samosprávě je dána moc:

- Normotvorná (schopnost a právo vytváření vlastních právních norem s nejmenší právní silou – obecní vyhlášky, věstníky krajů, vnitřní předpisy, vnitřní řády)
- Výkonná (schopnost a právo tvořit, organizovat, řídit činnost samosprávních institucí a jejich orgánů)

Samospráva má kompetence jednat svým jménem, rozhodovat o správních záležitostech podle své vlastní vůle, má postavení právnické osoby (je řádně evidována) a samostatně rozhodovat o činnosti. Samospráva je finančně podporována státem, právnickými a fyzickými osobami. S finančními zdroji hospodaří sama, rozhoduje o členění výdajů a jejich výši, hospodaří dle schváleného rozpočtu.⁵

ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA

Je dána Ústavou. Ta určuje za základní územní samosprávné celky obce a jako vyšší územní samosprávné celky kraje. Územní samosprávou rozumíme prostorově ohraničený funkční celek, který má právo samostatně hospodařit, nakládat se svým majetkem a samostatně rozhodovat o svých záležitostech. Pokud je toto právo ze strany státu porušeno, mohou územní samosprávy proti nezákonnému vměšování podat ústavní stížnost k Ústavnímu soudu ČR (podle Ústavního zákona č. 1/1993 Sb., čl. 87, odst. 1, písm. c) a podle Zákona o Ústavním soudu č. 182/1993 Sb., § 72, odst. 1, písm. b))

ZÁJMOVÁ SAMOSPRÁVA

Nejen územním celkům bylo dáno právo rozhodovat samostatně o vlastních záležitostech. Subjektům, které spojuje určitý společný zájem, může být toto právo svěřeno také – jedná se o ZÁJMOVOU (nebo také PROFESNÍ) SAMOSPRÁVU. Na rozdíl od samosprávy územní však zájmová samospráva není ústavně zakotvena. Je svěřena jednotlivým zájmovým subjektům na základě zákonů, které je zřizují.

2.4 Úřední deska

Je veřejně přístupná plocha určená ke zveřejňování právních předpisů, rozhodnutí a jiných dokumentů správních orgánů a soudů. Veřejně přístupná musí být nepřetržitě a vedena je zásadně ve dvojí podobě zároveň, fyzické i elektronické. Platí, že každá obec, kraj nebo

⁵ KÁŇA, P. *Základy veřejné správy*. Ostrava – Mariánské Hory, 2010, s. 46

třeba soud má jen jednu úřední desku, i když na ní mohou vyvěšovat své písemnosti různé organizační složky do nich začleněné, výjimkou jsou městské části nebo obvody, které mají svou vlastní. Fyzická úřední deska, většinou v podobě uzamykatelné skleněné skříně, nemusí být umístěna přímo v prostorách úřadu, vždy však musí být 24 hodin denně veřejně přístupná a čitelná (tzn. např. v noci osvětlená). Může se vnitřně členit např. na sekci zastupitelstva, rady, starosty, právních předpisů, doručovaných písemností, záměrů prodeje, výběrových řízení, povinných informací podle zákona č. 106/1999 Sb., informací ostatních subjektů apod., měla by však na ní vždy být navíc umístěna informace o webové adrese, kde lze nalézt její elektronickou verzi. K této dálkově přístupné verzi pak nesmí být přístup podmíněn znalostí jakéhokoli hesla a na ní vyvěšené úřední dokumenty se musí zcela shodovat s těmi, které jsou na fyzické úřední desce.

2.4.1 Obecná úprava

Vedení úřední desky je u obcí i krajů výkonem jejich samostatné působnosti. Pokud však obec není schopna zajistit elektronickou verzi, třeba i prostřednictvím soukromého subjektu, má povinnost uzavřít s obcí s rozšířenou působností, do jejíhož obvodu spadá, veřejnoprávní smlouvu o takovém zveřejňování, kterou schvaluje krajský úřad. Prostřednictvím úřední desky lze ve správním řízení především doručovat, což se provádí prostřednictvím veřejné vyhlášky. Tento postup se využívá tehdy, pokud jde o osobu neznámého pobytu nebo o osobu, které se vůbec nedaří doručit, přičemž po uplynutí 15 dní od vyvěšení doručované písemnosti se uplatní *fikce doručení*, tedy má se za to, že písemnost byla řádně doručena. Kromě doručování se ve správním řízení úřední deska využívá např. k oznámení o zahájení řízení (zejména tehdy, jde-li o řízení s více než 30 účastníky), ke zveřejňování veřejnoprávních smluv nebo ke zveřejnění návrhu opatření obecné povahy, informace o veřejném projednání tohoto opatření i k jeho oznámení po tomto projednání. Opatření obecné povahy se oznamuje opět formou veřejné vyhlášky a nabývá obecně účinnosti po 15 dnech od vyvěšení.

3 Obecní úřad

Obec je základním článkem územní samosprávy, je samostatným právním subjektem, je základním správním celkem, je reprezentantem veřejných zájmů a zájmů občanů, je nositelem veřejné moci. Obec má práva a povinnosti. ČR má v současnosti 6280 obcí a dle právní úpravy může vzniknout další obec sloučením dvou nebo více obcí, které spolu sousedí, nebo oddělením jedné nebo více částí od obce. V případě odtržení musí mít vlastní katastrální

území a alespoň 1000 obyvatel. Odtržení je možné pouze na základě výsledků místního referenda.

Zákon č. 128/2000 sb. o obcích (obecní zřízení) definuje v duchu ústavy obec jako základní územní samosprávné společenství občanů a jako veřejnoprávní korporaci. Obec má vlastní majetek, v právních vztazích vystupuje svým jménem a nese odpovědnost, jež vyplývá z těchto vztahů. Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Kromě toho chrání též veřejný zájem vyjádřený v zákonech a jiných právních předpisech. Obec tvoří územní celek, který je vymezen hranicí území obce. Zatímco podle obecního se za obec pokládá jakékoliv sídlo, které má vlastní samosprávu, tedy i město, případně statutární město, v běžné mluvě je téměř synonymem vesnice a protikladem města.⁶

Obecní úřad je tvořen starostou (zastupuje obec navenek a stojí v čele obecního úřadu), místostarosta nebo místostarostové, tajemník obce (pokud je tato funkce zřízena) a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu.

Obec je:

- ekonomicky samostatným subjektem (hospodaří s vlastními i svěřenými finančními prostředky)
- zřizovatel obecní policie, neziskových organizací, obecních podniků
- vlastníkem majetku movitého a nemovitého
- správcem obecních a veřejných záležitostí
- vydavatelem závazných právních norem (obecních vyhlášek)

3.1 Znaky a funkce obce

Obec se vyznačuje tím, že má

Své území - Obec se rozkládá na katastrálním území. Obec je územní celek, který má jedno nebo více katastrálních území, jež jsou vyznačena v územních plánech obce.

Území obce má vnitřní část s označením intravilán (část obce určená k obývání) a vnější část s označením extravilán (část obce tvořená pozemky).

⁶ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. Praha, 2008, s. 28

Občany - s trvalým pobytem, s čestným občanstvím, právnické osoby se sídlem na území obce, ostatní fyzické a právnické osoby Občané obce se podílejí na záležitostech obce **přímo** (dobrovolnou činností v komisích obecního úřadu, účastí v místním referendu, účastí na veřejných schůzích), **nepřímo** (prostřednictvím volených zástupců do zastupitelstva ve veřejných komunálních volbách).

Funkce –

- samosprávní (spravuje sama sebe a spravuje záležitosti obce, spravuje záležitosti občanů obce prostřednictvím svých zvolených orgánů)
- státní (je funkcí přenesenou: obec tak vykonává státní správu v rozsahu vymezeném zákonem – Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích)

Název

Obce dále členíme podle počtu obyvatel a podle činnosti obecních úřadů (s výkonem správy v základním rozsahu nebo s výkonem správy přenesené působnosti).

3.2 Orgány obce:

Orgánem obce je zastupitelstvo obce, rada obce, starosta obce, úřad obce. Zastupitelstva obcí mají své výsadní postavení jako vrcholné orgány obce zakotvena v Ústavě ČR: *Obec je samostatně spravována zastupitelstvem.* Ostatní orgány obcí jsou od zastupitelstva odvozeny a nemají v oblasti samosprávy výslovný ústavní základ. V souladu s uvedeným pak obecní zřízení uvádí, že obec je samostatně spravována zastupitelstvem obce a dalšími orgány obce, jež jsou rada obce, starosta a obecní úřad. Dalšími orgány obce mohou být zvláštní orgán obce a obecní policie. Orgánem obce je taky komise, jestliže jí byl starostou po projednání s ředitelem krajského úřadu svěřen výkon přenesené působnosti v určitých věcech. (Povodňová komise, krizový štáb, obecní policie, bezpečnostní rada.)

3.2.1 Zastupitelstvo obce

Členy zastupitelstva jsou zvoleni zástupci jednotlivých politických stran, případně jsou to nezávislí kandidáti zvolení na dobu 4 let. **Členové zastupitelstva ze svých řad zvolí radu obce. Jednání zastupitelstva je veřejné.** (Obecní úřad informuje o místě a době, navrženém programu připravovaného zasedání zastupitelstva obce.) **Počet členů zastupitelstva je závislý na počtu obyvatel.** Mandát člena zastupitelstva vzniká zvolením. Členové

zastupitelstev jsou voleni tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva.

Právo předkládat návrhy k zařazení na pořad jednání připravovaného zasedání zastupitelstva obce mají jeho členové, rada obce a výbory. O zařazení návrhů přednesených během zasedání zastupitelstva obce na program jeho jednání rozhodne zastupitelstvo obce. O průběhu zasedání zastupitelstva obce se pořizuje zápis, který podepisuje starosta nebo místostarosta a určení ověřovatelé. Vždy se uvádí počet přítomných členů zastupitelstva obce, schválený pořad jednání zastupitelstva obce, průběh a výsledky hlasování a přijatá usnesení. Zápis, který je nutno pořídit do 10 dnů po skončení zasedání, musí být uložen na obecním úřadu k nahlédnutí. O námitkách člena zastupitelstva obce proti zápisu rozhodne následující zasedání zastupitelstva obce. Zastupitelstvo obce vydá jednacím řád, v němž uvede a stanoví podrobnosti o jednání zastupitelstva. Aby bylo zasedání zastupitelstva obce platné, musí být přítomna nadpoloviční většina členů zastupitelstva obce. Pokud není přítomna nadpoloviční většina zastupitelstva obce, předsedající ukončí zasedání a do 15 dnů se koná náhradní zasedání zastupitelstva obce.⁷

Ze zákonem 128/2000 Sb. zákon o obcích je Ministerstvo vnitra povinno zastupitelstvo obce rozpustit dle § 89 - nesejde-li se zastupitelstvo obce po dobu delší než 6 měsíců tak, aby bylo schopno se usnášet, nebo nebude-li zastupitelstvo obce nebo jiný orgán obce postupovat v souladu s nařízením soudu o povinnosti vyhlásit místní referendum nebo s výsledkem místního referenda, a zastupitelstvo obce nezjedná nápravu ani do 2 měsíců poté, co k tomu bylo vyzváno ředitelem krajského úřadu.

Proti rozhodnutí o rozpuštění zastupitelstva obce může obec podat žalobu k soudu, a to podle soudního správního řádu.⁸

Není-li v obci zvoleno, z jakýkoliv důvodů obecní zastupitelstvo, administrativní správu vykonává ministrem vnitra České republiky pověřený státní správce. Státní správce nemůže disponovat obecním majetkem, sjednávat pro obec smlouvy, úvěry, rozhodovat o investicích a evropských dotacích.

⁷ POKORNÁ, B. a spol., *Obce 2004*. Praha, 2004, s. 43.

⁸ Česko. Zákon č. 128/2000 Sb. *Zákon o obcích* §89 Dostupné z WWW: < <http://zakony.kurzy.cz/128-2000-zakon-o-obcich/cast-1-hlava-4-dil-2/>>

„Funkce člena zastupitelstva obce je funkcí veřejnou. Člen zastupitelstva obce nesmí být pro výkon své funkce zkrácen na právech vyplývajících z jeho pracovního nebo jiného obdobného poměru.“⁹

Práva a povinnosti členů zastupitelstva obce upravuje podrobně zákon o obcích č. 128/2000 Sb.

- *„člen zastupitelstva obce vykonává svůj mandát osobně a v souladu se svým slibem a není přitom vázán žádnými příkazy,*
- *člen zastupitelstva obce má při výkonu své funkce právo předkládat zastupitelstvu obce, radě obce, výborům a komisím návrhy na projednání,*
- *člen zastupitelstva obce má při výkonu své funkce právo vznášet dotazy, připomínky a podněty na radu obce a její jednotlivé členy, na předsedy výborů, na statutární orgány právnických osob, jejichž zakladatelem je obec, a na vedoucí příspěvkových organizací a organizačních složek, které obec založila nebo zřídila. Písemnou odpověď musí obdržet do 30 dnů,*
- *člen zastupitelstva obce má při výkonu své funkce právo požadovat od zaměstnanců obce zařazených do obecního úřadu, jakož i od zaměstnanců právnických osob, které obec založila nebo zřídila, informace ve věcech, které souvisejí s výkonem jejich funkce. Informace musí být poskytnuta nejpozději do 30 dnů,*
- *člen zastupitelstva obce je povinen zúčastňovat se zasedání zastupitelstva obce, popřípadě zasedání jiných orgánů obce, je-li jejich členem, plnit úkoly, které mu tyto orgány uloží, hájit zájmy občanů obce a jednat a vystupovat tak, aby nebyla ohrožena vážnost jeho funkce,*
- *člen zastupitelstva obce, u něhož skutečnosti nasvědčují, že by jeho podíl na projednávání a rozhodování určité záležitosti v orgánech obce mohl znamenat výhodu nebo škodu pro něho samotného nebo osobu jeho blízkou, pro fyzickou nebo právnickou osobu, kterou zastupuje na základě zákona nebo plné moci (střet zájmů), je povinen sdělit tuto skutečnost před zahájením jednání orgánů obce, který má danou*

⁹ Česko. Zákon č. 128/2000 Sb. *Zákon o obcích* §70 Dostupné z WWW: < <http://zakony.kurzy.cz/128-2000-zakon-o-obcich/cast-1-hlava-4/>>

*záležitost projednávat. O tom, zda existuje důvod pro vyloučení z projednávání dané věci a rozhodování v této záležitosti, rozhoduje tento orgán obce.*¹⁰

Zastupitelstvo obce dále rozhoduje o zrušení usnesení rady obce, jsou-li mu předložena starostou k rozhodnutí. Zastupitelstvo může zrušit usnesení rady obce, považuje-li je za nesprávné. Tento postup je jen na iniciaci starostou obce.

Vyhrazené pravomoci zastupitelstva obce, které může vykonávat výlučně zastupitelstvo obce a nelze je delegovat na žádný jiný orgán obce:

- *„schvalovat program obce*
- *schvalovat územní plán obce a regulační plán a vyhlášovat jejich závazné části obecně závaznou vyhláškou*
- *schvalovat rozpočet obce a závěrečný účet obce*
- *zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce*
- *zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce, schvalovat jejich zřizovací listiny*
- *rozhodovat o založení a zrušení právnických osob, schvalovat jejich zakladatelské listiny, společenské smlouvy a stanovy a rozhodovat o účasti již existujících právnických osobách*
- *delegovat zástupce obce*
- *navrhovat zástupce obce do ostatních orgánů obchodních společností, v nichž má obec majetkovou účast, a rozhodovat o jejich odvolání*
- *vydávat obecně závazné vyhlášky obce*
- *navrhovat změny katastrálního území uvnitř obce, rozhodovat o změně hranic obce a o sloučení obcí*
- *stanovit počet členů rady obce*

¹⁰ POKORNÁ, B. a spol., *Obce 2004*. Praha, 2004, s. 39 – 40.

- *volit z řad členů zastupitelstva obce starostu, místostarosty, radní a odvolávat je z funkce*
- *určovat funkce, pro které budou členové zastupitelstva uvolněni*
- *zřizovat a rušit výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce*
- *stanovit výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva obce*
- *zřizovat nebo rušit obecní (městskou) policii*
- *rozhodovat o spolupráci s ostatními obcemi a o formě vzájemné spolupráce*
- *rozhodovat o zřízení a názvech částí obce, o názvech ulic a dalších veřejných prostranství*
- *udělovat a odjímat čestné občanství obce a ceny obce*
- *stanovit pravidla pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva obce*
- *rozhodovat o peněžitých plnění poskytovaných fyzickým osobám, které nejsou členy zastupitelstva obce, za výkon funkce členů výborů*
- *rozhodovat o nabytí a převodu nemovitých věcí včetně vydávání nemovitostí podle zvláštních zákonů, převodu bytů a nebytových prostor z majetku obce*
- *rozhodovat o poskytování věcných a peněžitých darů ve výši nad 20 000 Kč fyzické nebo právnické osobě v jednom kalendářním roce*
- *rozhodovat o poskytování dotací nad 50 000 v jednotlivých případech občanským sdružením, humanitárním organizacím a jiným fyzickým nebo právnickým osobám působícím v oblasti mládeže, tělovýchovy a sportu, sociálních služeb, podpory, podpory rodin, požární ochrany, kultury, vzdělání a vědy, zdravotnictví, protidrogových aktivit, prevence kriminality a ochrany životního prostředí*
- *rozhodovat o uzavření smlouvy o sdružení a poskytování majetkových hodnot podle smlouvy o sdružení, jehož účastníkem je obec*
- *rozhodovat o peněžních i nepeněžních vkladech do právnických osob*
- *rozhodovat o vzdání se práva na prominutí pohledávky vyšší než 20 000 Kč*

- rozhodovat o zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě nad 20 000 Kč
- rozhodovat o dohodách o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců
- rozhodovat o postoupení pohledávky nad 20 000 Kč
- rozhodovat o uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru nebo půjčky, o poskytnutí dotace, o převzetí dluhu, o převzetí dluhu, o převzetí ručitého závazku, o přistoupení k závazku a smlouvy o sdružení
- rozhodovat o zastavení nemovitých věcí
- rozhodovat o emisi komunálních obligací¹¹

3.2.2 Rada obce

Rada obce, je pojednána v zákoně 128/2000 Sb. Zákon o obcích Díl 3 § 99 - § 102

Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti a ze své činnosti odpovídá zastupitelstvu obce. V oblasti přenesené působnosti přísluší radě obce rozhodovat, jen stanoví-li tak zákon (např. vydávání nařízení obce). Rada obce připravuje návrhy pro jednání zastupitelstva obce a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení. Rada obce je tvořena starostou, místostarostou a dalšími členy volení z řad členů zastupitelstva. Počet členů zastupitelstva je lichý a činí minimálně 5 členů a maximálně 11 členů, a nesmí jejich počet přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Rada obce se nevolí v obcích, kde zastupitelstvo obce má méně než 15 členů. Je-li starosta nebo místostarosta odvolán z funkce nebo se této funkce vzdal, přestává být i členem rady obce.¹²

Pravomoc rady obce je zákonem konkrétně stanovena jednak formou jakési zbytkové klauzule (*Rada obce zabezpečuje rozhodování ostatních záležitostí patřících do samostatné působnosti obce, tam kde nerozhoduje zastupitelstvo obce nebo pokud si to zastupitelstvo obce nevyhradilo pro sebe.*) Výčet tzv. vyhrazených pravomocí je uveden v zákoně č 128/2000 Sb. Zákon o obcích v § 102 odst. 2 obecního zřízení.

¹¹ POKORNÁ, B. a spol., *Obce 2004*. Praha, 2004, s. 41 - 43

¹² Česko. Zákon č. 128/2000 Sb. *Zákon o obcích* §99 1-4 Dostupné z WWW: < <http://zakony.kurzy.cz/128-2000-zakon-o-obcich/cast-1-hlava-4-dil-3/>>

Vyhrazené pravomoci rady obce jsou následující:

- *„zabezpečovat hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádět rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce,*
- *plnit vůči právnickým osobám a organizačním složkám založeným nebo zřízeným zastupitelstvem obce, výjimka je obecní policie, úkoly zakladatele nebo zřizovatele podle zvláštních předpisů, nejsou-li vyhrazeny zastupitelstvu obce,*
- *rozhodovat ve věcech obce jako jediného společníka obchodní společnosti,*
- *vydávat nařízení obce*
- *projednávat a řešit návrhy, připomínky a podněty předložené jí členy zastupitelstva obce nebo komisemi rady obce,*
- *stanovit rozdělení pravomocí v obecním úřadu, zřizovat a rušit odbory a oddělení obecního úřadu,*
- *na návrh tajemníka obecního úřadu jmenovat a odvolávat vedoucí odborů obecního úřadu v souladu se zvláštním zákonem,*
- *zřizovat a rušit podle potřeby, komise rady obce, jmenovat a odvolávat z funkce jejich předsedy a členy,*
- *kontrolovat plnění úkolů obecním úřadem a komisemi rady obce v oblasti samostatné působnosti obce,*
- *stanovit celkový počet zaměstnanců obce v obecním úřadu a v organizačních složkách obce,*
- *ukládat pokuty ve věcech samostatné působnosti obce,*
- *přezkoumávat na základě podnětů opatření přijatá obecním úřadem v samostatné působnosti a komisemi rady obce,*
- *rozhodovat o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce,*
- *stanovit pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností,*
- *schvalovat organizační řád obecního úřadu,*

- *plnit úkoly stanovené zvláštním zákonem.*¹³

Ke svým schůzím se rada obce schází podle potřeby. Na rozdíl od zasedání zastupitelstva obce jsou schůze rady obce neveřejné a to ze zákona. Rada obce však může k jednotlivým bodům svého jednání přizvat dalšího člena zastupitelstva obce a jiné osoby.

Rada obce pořizuje ze své schůze zápis, který podepisuje starosta spolu s místostarostou, nebo jiným radním. V zápise se vždy uvede počet přítomných členů (nadpoloviční většina všech jejich členů) rady obce, schválený pořad schůze rady obce, průběh a výsledek hlasování a přijatá usnesení (potřebný souhlas nadpoloviční většiny všech jejich členů). Zápis ze schůze rady obce musí být pořízen do 7 dnů od jejího konání. O námitkách člena rady schůze rady obce proti zápisu rozhodne následující schůze rady obce. Zápis ze schůze rady obce musí být uložen u obecního úřadu k nahlédnutí zastupitelstvu obce. Rada obce vykonává své pravomoci podle tohoto zákona i po ukončení funkčního období zastupitelstva obce až do zvolení nové rady obce nebo do zvolení starosty obce v případě, že se rada obce nevolí.¹⁴

3.2.3 Starosta

Obec zastupuje navenek starosta. Volí jej (stejně jako místostarostu) do funkce zastupitelstvo obce z řad svých členů. Starosta a místostarosta musí být občanem České republiky. Za výkon své funkce odpovídají zastupitelstvu obce. Starosta svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva obce a rady obce, podepisuje spolu s ověřovatelem zápis z jednání zastupitelstva obce a zápis z jednání rady obce. Spolu s místostarostou podepisuje právní předpisy obce. Starosta pozastaví výkon usnesení rady obce, má-li za to, že je nesprávné. Věc pak předloží k rozhodnutí nejbližšímu zasedání zastupitelstva obce. Starosta jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu, kde není tajemník obecního úřadu, rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce svěřených mu radou obce, plní další úkoly stanovené zákonem a plní obdobné úkoly jako statutární orgán zaměstnavatele podle zvláštních předpisů vůči uvolněným členům zastupitelstva a tajemníkovi obecního úřadu. Je-li starosta ze své funkce odvolán, nebo se své funkce vzdal (odstoupení), zastupuje ho místostarosta, který byl určen zastupitelstvem obce k jeho zastupování. Pokud zastupitelstvo obce neurčí k zastupování starosty místostarostu, nebo je místostarosta odvolán z funkce,

¹³ Česko. Zákon č. 128/2000 Sb. *Zákon o obcích* §102 a- p Dostupné z WWW: <<http://zakony.kurzy.cz/128-2000-zakon-o-obcich/cast-1-hlava-4-dil-3/>>

¹⁴ POKORNÁ, B. a spol., *Obce 2004*. Praha, 2004, s. 45 - 46

nebo se místostarosta funkce vzdal současně se starostou, pověří zastupitelstvo obce výkonem pravomoci starosty některého ze členů zastupitelstva obce.¹⁵

Působnost a pravomoc starosty:

- *„jmenuje a odvolává se souhlasem ředitele krajského úřadu tajemníka obecního úřadu (zákon č. 312/2002 Sb.) v souladu se zákonem o úřednících územních samosprávních celků a stanoví jeho plat podle zvláštních předpisů (bez souhlasu ředitele krajského úřadu je jmenování a odvolání tajemníka obecního úřadu neplatné),*
- *odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok,*
- *plní úkoly zaměstnavatele obce podle zvláštních předpisů (Nařízení vlády č. 253/1992 Sb.), uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce a stanoví jim plat podle zvláštních předpisů, pokud není v obci tajemník obecního úřadu; vedoucí odboru jmenuje, odvolává a stanoví jim plat, jen není-li zřízena rada obce,*
- *může po projednání s ředitelem krajského úřadu svěřit komisi výkon přenesené působnosti v určitých věcech,*
- *může požadovat po Policii České republiky spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku,*
- *odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce,*
- *zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obcích, kde není tajemník obecního úřadu,*
- *rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce svěřených mu radou obce,*
- *plní další úkoly stanovené tímto zákonem a zvláštními zákony,*
- *plní obdobné úkoly jako statutární orgán zaměstnavatele podle zvláštních právních předpisů vůči uvolněným členům zastupitelstva a tajemníkovi obecního úřadu,*
- *svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva obce a rady obce, podepisuje spolu s ověřovateli zápis z jednání zastupitelstva obce a zápis z jednání rady obce,*

¹⁵ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. Praha, 2008, s. 39

- *spolu s místostarostou podepisuje právní předpisy obce,*
- *pozastaví výkon usnesení rady obce, má-li za to, že je nesprávné (věc pak předloží k rozhodnutí nejbližšímu zasedání zastupitelstva obce k rozhodnutí o zrušení usnesení dle ustanovení § 84 odst. 5 obecního zřízení),*
- *v případech stanovených zvláštními zákony zřizuje starosta pro výkon přenesené působnosti zvláštní orgány obce, jmenuje a odvolává jejich členy.*¹⁶

3.2.4 Výbory

Zastupitelstvo obce může zřídit jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory. Výbor plní úkoly, kterými jej pověří zastupitelstvo obce. Ze své činnosti odpovídá výbor zastupitelstvu obce. Počet členů výboru je vždy lichý. Výbor se schází dle potřeby. Usnesení výboru se vyhotovuje písemně a podepisuje je předseda výboru. Usnesení výboru je platné, jestliže vyslovila souhlas nadpoloviční většina všech členů výboru. (Finanční a kontrolní výbor, osadní výbor, atd.).¹⁷

3.2.5 Komise

Rada obce může zřídit jako své iniciativní a poradní orgány komise. Svá stanoviska a náměty předkládají komise radě obce. Komise se usnáší většinou hlasů svých členů. Komise je též výkonným orgánem, jestliže jí byl starostou po projednání s ředitelem krajského úřadu svěřen výkon přenesené působnosti. Komise je ze své působnosti odpovědná radě obce. Ve věcech výkonu přenesené působnosti na svěřeném úseku odpovídá starostovi.¹⁸

3.2.6 Obecní policie

Jako orgán obce je zákonem o obecní policii výslovně označena též obecní policie (pokud jí obec zřídí). Obecní policii obce zřizuje a zrušuje zastupitelstvo obce obecně závaznou vyhláškou. Úkoly obecní policie plní v obcích, které jsou městy nebo statutárními městy, a v hlavním městě Praze městská policie. Obecní policii řídí starosta, pokud

¹⁶ POKORNÁ, B. a spol., *Obce 2004*. Praha, 2004, s. 47

¹⁷ Česko. Zákon č. 128/2000 Sb. *Zákon o obcích* § 117 - §121 Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#cast1>>

¹⁸ POKORNÁ, B. a spol., *Obce 2004*. Praha, 2004, s. 49

zastupitelstvo obce nepověří řízením obecní policie jiného člena zastupitelstva obce. Od 1. ledna 2003 pak může obecní policie na základě veřejnoprávní smlouvy vykonávat svou působnost i na území jiné obce nebo obcí, které jsou smluvními stranami takové smlouvy.¹⁹

4 Krajský úřad

Kraj, který je vyšším územním samosprávným celkem, je koncipován podobně jako obec. Zákon 129/2000 Sb. o krajích (krajské zřízení) definuje kraj jako územní společenství občanů a veřejnoprávních korporací. Kraji náleží právo na samosprávu, a to v rozsahu stanoveném zákonem a v souladu s potřebami kraje. Kraj vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost vyplývající z těchto vztahů. Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Při plnění svých úkolů kraj chrání též veřejný zájem vyjádřený v zákonech a jiných právních předpisech. Má vlastní majetek a hospodář s ním samostatně za podmínek stanovených zákonem.

Vyšší územní samosprávné celky (zpočátku se užívala zkratka VÚSC) předpokládá článek 99 a následující Ústavy České republiky. Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, stanovil názvy krajů a jejich vymezení výčtem okresů (území okresů definuje vyhláška ministerstva vnitra č. 564/2002 Sb.). Novelizuje Ústavu (čl. 99) a nazývá VÚSC kraji. Tyto kraje zhruba kopírují kraje z let 1948–1960, zřízené zákonem č. 280/1948 Sb. Novelizujícími ústavními zákony č. 176/2001 Sb. a č. 135/2011 Sb. byly mimo jiné některé kraje přejmenovány.

Kraje definitivně vznikly 1. ledna 2000, samosprávné kompetence získaly na základě zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), dne 12. listopadu 2000, kdy proběhly první volby do jejich nově zřízených zastupitelstev. Zákon o krajích byl od doby svého přijetí novelizován už více než dvaceti zákony. Volby do krajských zastupitelstev se pak konají podle zákona č. 130/2000 Sb.

Na hlavní město Prahu se ale zákon o krajích nevztahuje, Praze přiznává postavení a pravomoci obce a zároveň kraje zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. Volby do

¹⁹ Česko. Zákon č. 553/1991 Sb. *Zákon České národní rady o obecní policii* § 1 - § 3c Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>>

zastupitelstva hlavního města Prahy se konají v termínech obecních voleb a podle jejich volebního systému.

4.1 Působnost kraje

Samostatná působnost: je vlastně vytýčení hranic samosprávy. Zastupitelstvu obce náleží rozhodovat o věcech samosprávy, pokud nejsou svěřeny zastupitelstvu kraje. Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Do samostatné působnosti pak patří především záležitosti, které jsou v zákoně vypočteny jako pravomoci jednotlivých orgánů. Mimo zákon o krajích (§ 129/2000 Sb.) nalézá se základ pro samostatnou působnost i v dalších zvláštních zákonech, školství, zdravotnictví, památkové věci a odpadkovém hospodářství. Při výkonu samostatné působnosti se kraj řídí zákony a právními předpisy vydanými na základě zákonů, jde-li o vydávání obecně závazných vyhlášek, řídí se jen zákony. Obecně závazné vyhlášky mohou ukládat povinnosti jen na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování práv a svobod. Kraje jsou povinny, pokud je to možné, předem projednat s obcemi opatření dotýkající se jejich působnosti. Kraj je oprávněn vyjadřovat se k návrhům státních orgánů, které se dotýkají působnosti kraje. Státní orgány jsou povinny, pokud je to možné, předem projednat s krajem opatření dotýkající se působnosti kraje.²⁰

Přenesená působnost: Vyplývá ze zvláštních zákonů o jednotlivých úsecích státní správy. Orgány kraje jsou povinny zabezpečit úkoly státní správy, které jim jsou ze zákona svěřeny. Stát je povinen poskytovat příspěvek na úhradu nákladů na výkon státní správy, avšak stát není povinen provést plnou úhradu. V přenesené působnosti kraj vydává také nařízení kraje jako právní předpisy kraje. Při vydávání nařízení kraje se kraj řídí zákony a jinými právními předpisy. Jinak se při výkonu přenesené působnosti řídí též usnesením vlády a směrnicemi ústředních správních úřadů.²¹

Úřední deska kraje:

U krajů se právní předpisy na jejich úředních deskách povinně nevyvěšují, protože jsou publikovány ve Věstníku právních předpisů kraje. Pokud si však kraj z důvodu naléhavého obecného zájmu přeje, aby jeho právní předpis nabyl účinnosti dříve, než je předeepsáno, musí jej mj. navíc zveřejnit na úředních deskách všech obcí, kterých se bude

²⁰ POKORNÁ, B. a spol., *Obce 2004*. Praha, 2004, s. 93

²¹ Česko. Zákon č. 129/2000 Sb. *Zákon o krajích* §29 - §30 Dostupné z WWW: < <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-129#hlava3>>

dotýkat. I u krajů je ale nutné na úředních deskách zveřejňovat jakýkoli záměr nakládat s krajským nemovitým majetkem, před komunálními volbami počet členů zastupitelstva, který má být zvolen, program připravovaného zasedání zastupitelstva a další informace a písemnosti, jejichž zveřejnění požaduje speciální zákon.

4.2 Postavení krajů a jejich orgánů:

„Kraj je územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu.

Kraj je veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek a vlastní příjmy vymezené zákonem a hospodaří za podmínek stanovených zákonem podle vlastního rozpočtu. Kraj vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývající.

Kraj je samostatně spravován zastupitelstvem kraje (dále jen "zastupitelstvo"); dalšími orgány kraje jsou rada kraje (dále jen "rada"), hejtman kraje (dále jen "hejtman") a krajský úřad. Orgánem kraje je též zvláštní orgán kraje (dále jen "zvláštní orgán") zřízený podle zákona.

Kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.

Kraj spravuje své záležitosti samostatně (dále jen "samostatná působnost"). Státní orgány mohou do samostatné působnosti zasahovat, jen vyžaduje-li to ochrana zákona, a jen způsobem, který stanoví zákon. Rozsah samostatné působnosti může být též omezen zákonem.

Státní správu, jejíž výkon byl zákonem svěřen orgánům kraje, vykonávají orgány kraje jako svou přenesenou působnost (§ 29 a 30). Kraj je při výkonu státní správy správním obvodem.

Kraj je povinen zabezpečit výkon přenesené působnosti.

Kraj při výkonu samostatné působnosti a přenesené působnosti chrání veřejný zájem.

Kraj zajišťuje výkon finanční kontroly podle rozpočtových pravidel územních rozpočtů a podle zvláštního právního předpisu.

Pokud zvláštní zákon upravuje působnost krajů a nestanoví, že jde o přenesenou působnost, platí, že jde vždy o činnosti patřící do samostatné působnosti krajů.

Kraj může mít znak a vlajku.

Předseda Poslanecké sněmovny může kraji, který nemá znak nebo vlajku, na jeho návrh znak nebo vlajku udělit.

Předseda Poslanecké sněmovny může na žádost kraje změnit znak nebo vlajku kraje.

*Kraje a jimi zřízené nebo založené organizační složky a právnické osoby mohou užívat znak a vlajku kraje. Jiné subjekty mohou užívat znak kraje jen s jeho souhlasem. K užívání vlajky kraje není nutný jeho souhlas.*²²

4.3 Orgány kraje

- Zastupitelstvo kraje – rozhoduje ve věci patřící do samostatné působnosti kraje, v přenesené působnosti rozhoduje zastupitelstvo kraje jen tehdy, stanoví-li to patřičný zákon
- Rada kraje – je výkonný orgán kraje, odpovídá za výkon zastupitelstvu, podává o své činnosti zprávy. V přenesené státní působnosti rozhoduje rada kraje, stanoví-li to zákon.
- výbory a komisemi – výbor je řízený zastupitelstvem (finanční, dopravy, školský). Výbory předkládají návrhy a stanoviska zastupitelstvu. Komise je orgán, který je zřízen radou kraje jako iniciativní a poradní orgán.
- Hejtman – je volený zastupitelstvem kraje a zastupuje kraj na venek. Plní úkoly, které schvaluje zastupitelstvo nebo rada, podepisuje právní předpisy kraje, vyhlášky a věstníky kraje

4.3.1 Zastupitelstvo kraje

Zastupitelstvo rozhoduje ve věcech patřící do samostatné působnosti. Ve věcech přenesené působnosti zastupitelstvo rozhoduje, jen stanoví-li to tak zákon. Výkon funkce člena zastupitelstva je výkon veřejné funkce a nesmí být pro výkon své funkce zkrácen na právech vyplývajících z jeho pracovního nebo jiného obdobného poměru. O počtu členů zastupitelstva kraje rozhoduje počet obyvatel v kraji.

Pravomoc zastupitelstva kraje:

- „předkládat návrhy zákonů Poslanecké sněmovně,

²² Česko. Zákon č. 129/2000 Sb. *Zákon o krajích* §1 - §5 Dostupné z WWW: < <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-129#hlava3>>

- *předkládat návrhy Ústavnímu soudu na zrušení právních předpisů, má-li za to, že jsou v rozporu se zákonem,*
- *vydávat obecně závazné vyhlášky kraje,*
- *koordinovat rozvoj územního obvodu, schvalovat strategie rozvoje územního obvodu kraje podle zvláštních zákonů, zajišťovat jejich realizaci a kontrolovat jejich plnění,*
- *schvalovat koncepce rozvoje cestovního ruchu na území kraje, zajišťovat jejich realizaci a kontrolovat jejich plnění,*
- *volit zástupce kraje do regionálních rad regionů soudržnosti,*
- *stanovit rozsah základní dopravní obslužnosti pro území kraje,*
- *rozhodovat o spolupráci kraje s jinými kraji a o mezinárodní spolupráci,*
- *schvalovat rozpočet kraje, schvalovat závěrečný účet kraje a schvalovat účetní závěrku kraje sestavenou k rozvahovému dni,*
- *zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky kraje; k tomu schvalovat jejich zřizovací listiny,*
- *rozhodovat o založení a rušení právnických osob, schvalovat jejich zakladatelské listiny, společenské smlouvy, zakladací smlouvy a stanovy, rozhodovat o účasti v již založených právnických osobách,*
- *delegovat zástupce kraje, s výjimkou § 59 odst. 1 písm. j), na valnou hromadu obchodních společností, v nichž má kraj majetkovou účast,*
- *navrhovat zástupce kraje do ostatních orgánů obchodních společností, v nichž má kraj majetkovou účast, a navrhopvat jejich odvolání,*
- *volit a odvolávat hejtmana, náměstka (náměstky) hejtmana a další členy rady z řad svých členů a odvolávat je z funkce,*
- *stanovit počet uvolněných členů rady, jakož i funkce, pro které budou členové zastupitelstva uvolněni a od kterého dne,*

- *zřizovat a zrušovat výbory, volit a odvolávat jejich předsedy a členy,*
- *rozhodovat o odměnách nevolněným členům zastupitelstva a o odměnách podle § 50 odst. 4 a 5,*
- *stanovit zásady pro poskytování cestovních náhrad členům zastupitelstva (§ 53),*
- *rozhodovat o peněžitých plněních spojených s výkonem funkce členů výborů, komisí a zvláštních orgánů fyzickým osobám, které nejsou členy zastupitelstva,*
- *udělovat ceny kraje,*
- *rozhodovat o vyhlášení krajského referenda,*
- *plnit další úkoly stanovené zákonem.*
- *Zastupitelstvo rozhoduje o zrušení usnesení rady, jsou-li mu předložena k rozhodnutí podle § 62.*
- *nabytí a převod hmotných nemovitých věcí, s výjimkou inženýrských sítí a pozemních komunikací,*
- *poskytování věcných a peněžitých darů podle zvláštního zákona v hodnotě nad 100 000 Kč jedné fyzické nebo právnické osobě v kalendářním roce,*
- *poskytování dotací a návratných finančních výpomocí nad 200000 Kč v jednotlivém případě fyzickým nebo právnickým osobám v kalendářním roce a uzavření veřejnoprávních smluv o jejich poskytnutí, nejedná-li se o účelové dotace z prostředků státního rozpočtu,*
- *poskytování dotací obcím z rozpočtu kraje a kontrola jejich využití, s výjimkou poskytování dotací v době vyhlášení krizového stavu podle jiného právního předpisu, je-li dotace poskytována v souvislosti s vyhlášeným krizovým stavem,*
- *vzdání se práva a prominutí dluhu vyšší než 200 000 Kč,*
- *zastavení movitých věcí nebo práv v hodnotě vyšší než 200 000 Kč,*
- *dohody o splátkách s lhůtou splatnosti delší než 18 měsíců,*

- *postoupení pohledávky vyšší než 200 000 Kč,*
- *uzavření smlouvy o přijetí a poskytnutí úvěru, zápůjčky, o převzetí ručitého závazku, o přistoupení k závazku a ke smlouvě o společnosti,*
- *zastavení nemovitostí,*
- *vydání komunálních dluhopisů,*
- *stanovení majetkové účasti na podnikání jiných právnických osob,*
- *peněžité a nepeněžité vklady do právnických osob,*
- *nabytí a převod práva stavby a smluvní zřízení práva stavby k pozemku ve vlastnictví kraje,*
- *zpeněžení hmotné nemovité věci ve vlastnictví kraje nebo práva stavby ve veřejné dražbě a nabytí hmotné nemovité věci nebo práva stavby krajem v dražbě, ve veřejné soutěži o nejvhodnější nabídku nebo jiným obdobným způsobem; tuto pravomoc může zastupitelstvo zcela nebo zčásti svěřit radě nebo hejtmanovi. “²³*

4.3.2 Rada Kraje

Rada je výkonným orgánem kraje v oblasti samostatné působnosti. Při výkonu své působnosti odpovídá rada zastupitelstvu. Rada může rozhodovat ve věcech přenesené působnosti, jen stanoví-li to tak zákon. Radu tvoří hejtman, zástupce hejtmana a další členové rady. Rada se schází ke svým schůzím dle potřeby. Schůze rady jsou neveřejné. O průběhu schůze rady se pořizuje zápis. Zápis z jednání rady podepisuje hejtman. Rada připravuje návrhy a podklady pro jednání zastupitelstva a zabezpečuje plnění jím přijatých usnesení.²⁴

Radě je vyhrazeno:

²³Česko. Zákon č. 129/2000 Sb. *Zákon o krajích* §31 - §36 Dostupné z WWW: < <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-129#hlava3>>

²⁴ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. Praha, 2008, s. 43-44

- *„zabezpečovat hospodaření podle schváleného rozpočtu, provádět rozpočtová opatření v rozsahu svěřeném zastupitelstvem,*
- *stanovit počet zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu, do zvláštních orgánů kraje a do organizačních složek a objem prostředků na platy těchto zaměstnanců,*
- *na návrh ředitele krajského úřadu (dále jen "ředitel") jmenovat a odvolávat vedoucí odborů krajského úřadu v souladu se zvláštním zákonem; jmenování nebo odvolání vedoucích odborů bez návrhu ředitele je neplatné,*
- *zřizovat a zrušovat podle potřeby komise rady (dále jen "komise"), jmenovat a odvolávat z funkce jejich předsedy a členy,*
- *ukládat krajskému úřadu úkoly v oblasti samostatné působnosti a kontrolovat jejich plnění,*
- *přezkoumávat opatření přijatá krajským úřadem v samostatné působnosti,*
- *vyřizovat návrhy, připomínky a podněty obcí a právnických osob z územního obvodu kraje,*
- *stanovit pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností,*
- *vykonávat zakladatelské a zřizovatelské funkce ve vztahu k právnickým osobám, organizačním složkám, které byly zřízeny nebo založeny krajem nebo které byly na kraj převedeny zvláštním zákonem, včetně jmenování a odvolávání jejich ředitelů a stanovení jejich platu a odměn; k tomu pravidelně jedenkrát ročně projednávat zprávu o jejich činnosti, o plnění jejich úkolů, pro které byly založeny nebo zřízeny, a přijímat příslušná opatření k nápravě,*
- *rozhodovat ve věcech kraje jako jediného společníka obchodní společnosti,*
- *vydávat nařízení kraje,*
- *projednávat a řešit návrhy, připomínky a podněty předložené jí členy zastupitelstva nebo komisemi rady,*

- *plnit úkoly stanovené zvláštním právním předpisem,*
- *schvalovat účetní závěrku kraje zřízené příspěvkové organizace sestavenou k rozvahovému dni.*²⁵

4.3.3 Hejtman kraje

Hejtman zastupuje kraj navenek. Úkoly, které vyžadují schválení zastupitelstva, popřípadě rady, může hejtman provést jen po jejich předchozím schválení, jinak jsou tyto právní úkony kraje od počátku neplatné. Hejtmana kraje a jeho zástupce volí zastupitelstvo ze svých řad. Hejtman kraje a jeho zástupci odpovídají za výkon své funkce zastupitelstvu kraje. Hejtman spolu se zástupcem hejtmana podepisuje právní předpisy kraje, po předchozím souhlasu ministerstva vnitra jmenuje a odvolává ředitele krajského úřadu. Na základě zmocnění v zákoně zřizuje pro výkon přenesené působnosti zvláštní orgány. Odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření kraje za uplynulý kalendářní rok, zajišťuje ochranu utajovaných skutečností, odpovídá za informování občanů o činnosti kraje, vykonává další úkoly v samostatné nebo přenesené působnosti, pokud mu jsou svěřeny zastupitelstvem, radou nebo tak stanoví zákon. Hejtman pozastaví výkon usnesení rady, má-li za to, že je usnesení nesprávné. Věc pak předloží k rozhodnutí nejbližšímu zasedání zastupitelstva. Pro výkon přenesené působnosti hejtman zřizuje zvláštní orgány, pokud tak stanoví zvláštní zákon.²⁶

4.3.4 Krajský úřad

Krajský úřad je výkonným a správním orgánem kraje. Zabezpečuje činnost kraje administrativně a organizačně. Pní úkoly uložené mu samostatné působnosti zastupitelstvem, radou a hejtmanem. Pokud není zákonem stanoveno, že určitá oblast přenesené působnosti náleží jinému orgánu, vykonává ji krajský úřad. Krajský úřad působí jako druhoinstanční správní úřad ve vztahu k rozhodnutím vydaným obecními úřady ve správním řízení. Obcím krajský úřad poskytuje odbornou a metodickou pomoc a kontroluje výkon přenesené

²⁵Česko. Zákon č. 129/2000 Sb. *Zákon o krajích* §59 Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolid.cz/cs/2000-129#hlava3>>

²⁶ ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. Praha, 2008, s. 45

působnosti obcemi. Krajský úřad tvoří ředitel a zaměstnanci kraje zařazení do krajského úřadu. Krajský úřad se nominálně dělí na odbory a ty pak na oddělení.²⁷

4.3.5 Ředitel krajského úřadu

Ředitel musí být zaměstnancem kraje. Nesmí vykonávat funkce v politických hnutích, jeho funkce je neslučitelná s funkcí člena některé komory Parlamentu České republiky a s funkcí člena zastupitelstva územního správního celku. Ředitele jmenuje a odvolává hejtman, ovšem jen s předchozím souhlasem ministerstva vnitra. Ředitel je všeobecně odpovědný za plnění úkolů svěřených krajskému úřadu, a to jak v samostatné působnosti, tak v přenesené působnosti. Ředitel plní úkoly uložené mu zastupitelstvem, radou nebo hejtmanem, je však odpovědný pouze hejtmanovi, který rozhoduje o jeho setrvání ve funkci a jeho platu. Ředitel však především řídí zaměstnance krajského úřadu. Ve vztahu k obcím podává ministerstvu návrh na pozastavení obecně závazné vyhlášky nebo nařízení obce. Ředitel je oprávněn účastnit se zasedání zastupitelstva kraje a schůzí rady kraje s hlasem poradním. Dále je oprávněn podávat radě návrhy na vydání nařízení kraje.²⁸

5 Úřad s rozšířenou nebo přenesenou působností

Obecní úřady obcí s přenesenou působností jsou mezičlánkem přenesené působnosti samosprávy mezi obecními úřady a krajskými úřady. Obecní úřady obcí s rozšířenou působností mají oproti ostatním obecním úřadům některé oblasti působnosti navíc, a to nejen pro svůj vlastní, základní správní obvod, ale zpravidla i pro další obce v okolí. Po zrušení okresních úřadů převzalo 1. ledna 2003 podle Zákona o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností č. 314/2002 Sb. zhruba 80 % jejich působnosti 205 obcí s rozšířenou působností (tzv. obce III. stupně, vesměs města; jejich obecní úřady tak jsou městské úřady) v rámci II. etapy reformy územní veřejné správy, která proběhla ke konci roku 2002. Některé působnosti zrušených okresních úřadů přešly naopak na krajské úřady

Obecně je rozšířená působnost vybraných obcí vymezena v § 66 a § 61 odst. c), § 11 odst. 2 a dalších ustanoveních zákona o obcích č. 128/2000 Sb. Věcně je rozšířená působnost

²⁷ POKORNÁ, B. a spol., *Obce 2004*. Praha, 2004, s. 123

²⁸ POKORNÁ, B. a spol., *Obce 2004*. Praha, 2004, s. 125

vymezena v mnoha speciálních zákonech. Obce s rozšířenou působností vykonávají zejména následující agendy přenesené státní působnosti:

- evidence obyvatel,
- vydávání cestovních a osobních dokladů, řidičských průkazů, technických průkazů,
- živnostenské oprávnění,
- výplata sociálních dávek,
- sociálně-právní ochrana dětí
- péče o staré a zdravotně postižené,
- vodoprávní řízení, odpadové hospodářství a ochrana životního prostředí,
- státní správa na úseku lesů, myslivosti a rybářství
- doprava a silniční hospodářství (evidence motorových vozidel, silniční správní úřad, stanovení místní úpravy provozu dopravním značením na silnicích II. a III. třídy a místních komunikacích, pověření osob k zajištění přechodu školních dětí, evidence bodů za přestupky v silničním provozu, dopravní úřad pro městskou autobusovou dopravu a taxislužbu atd.) – netýká se výkonu funkce vlastníka místních komunikací, práva ke stanovení podmínek pro provozování taxislužby a práva vyjádřit se k žádosti o licenci na autobusovou dopravu, které spadají do samostatné působnosti obcí.²⁹

V rámci jednoho obvodu obce s rozšířenou působností mohou obce mezi sebou uzavírat se souhlasem krajského úřadu veřejnoprávní smlouvy, jimiž na sebe mohou vzájemně převádět ty části rozšířené působnosti, které nejsou zákonem vyhrazeny jen některým obcím. Toto ustanovení umožňuje zejména velmi malým obcím, aby vykonávaly pouze nebo převážně samosprávnou působnost, přičemž přenesenou působnost mohou zčásti nebo plně přenést na jinou, větší obec – zpravidla na takovou, která již ze zákona má rozšířenou působnost nebo pověřený obecní úřad.

²⁹Česko. Zákon č.128/2000 Sb. *Zákon o obcích* §61, §66, § 11 Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#cast1>>

Hlavní město Praha má pro své vlastní území působnost kraje i rozšířenou působnost obce na základě speciálního zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze. Na městské části (které jsou orgány města) nepřenáší dílčí působnosti přímo zákon, ale na základě zákona o hlavním městě Praze městská vyhláška – Statut hlavního města Prahy. Ten svěřuje 22 městským částem (z celkových 57) přenesenou působnost obdobnou působnosti obcí s rozšířenou působností, ne však zcela shodnou.

5.1 Správní obvody rozšířené působnosti (ORP)

Správní obvody rozšířené působnosti těchto obcí vymezila vyhláška ministerstva vnitra č. 388/2002 Sb. výčtem obcí, které do nich spadají. Zpravidla na okres připadají 2 ORP, maximum je 7 v okrese Brno-venkov; ale v osmi případech je správní obvod města s rozšířenou působností totožný s územím okresu (správní obvod rozšířené působnosti Černošic tvoří okres Praha-západ; dále jde o okres Jeseník, okres Rakovník, okres Rokycany, okres Ústí nad Labem a městské okresy Brno-město, okres Ostrava a okres Plzeň-město). Hovorově tak jsou obvody rozšířené působnosti obcí III. stupně někdy označovány jako „malé okresy“.

Některé správní obvody obcí s rozšířenou působností zasahovaly do více okresů (i když pouze v rámci jednoho kraje v Česku); celkem 152 obcí tak spadalo do obvodu ORP mimo svůj okres. Vyhláška ministerstva vnitra 513/2006 Sb., která nabyla účinnosti 1. ledna 2007, změnila hranice okresů přesunutím 119 z těchto obcí; zůstalo 33 obcí, které spadají do správních obvodů obcí s rozšířenou působností Český Brod (4 obce leží v okrese Nymburk), Jihlava (1 obec leží v okrese Havlíčkův Brod), Stod (9 obcí leží v okrese Domažlice), Tanvald (1 obec leží v okrese Semily), Turnov (13 obcí leží v okrese Liberec a 3 v okrese Jablonec nad Nisou) a Valašské Klobouky (2 obce leží v okrese Vsetín).

Vedle městských úřadů obcí s rozšířenou působností existují tzv. pověřené obecní úřady (obcí II. stupně), kterých je celkem 389. V některých případech jsou správní obvody jejich tzv. pověření totožné se správním obvodem jejich rozšířené působnosti, v jiných případech se správní obvod rozšířené působnosti dělí na několik správních obvodů pověřených obecních úřadů.

5.2 Přenesená působnost I. stupně (základní rozsah přenesené působnosti)

S ohledem na zvolený tzv. smíšený systém územní veřejné správy, kdy obce vykonávají vedle vlastní působnosti (samospráva) i působnost přenesenou. Obcím je

umožněno rozsah zákonem jim svěřené působnosti modifikovat prostřednictvím tzv. veřejnoprávní smlouvy. Obce, jejichž orgány vykonávají přenesenou působnost ve stejném správním obvodu obce s rozšířenou působností, mohou totiž uzavřít veřejnoprávní smlouvu, podle níž budou orgány jedné obce vykonávat přenesenou působnost nebo část přenesené působnosti pro orgány jiné obce, která je účastníkem veřejnoprávní smlouvy.

5.2.1 Veřejnoprávní smlouva

Veřejnoprávní smlouva je obecně dohoda mezi dvěma nebo více stranami – z nichž alespoň jedna je subjektem veřejné správy – uzavřená v souvislosti s výkonem veřejné správy a v režimu správního práva, upravující subjektivní veřejná práva a povinnosti. Veřejnoprávní smlouvou se tvoří, mění nebo ruší veřejnoprávní poměr. Soukromoprávním smlouvám se veřejnoprávní smlouva přibližuje v tom, že stejně jako ony je dvou či vícestranným právním úkonem, který vzniká na základě dvou či více vzájemně adresovaných a obsahově shodných souhlasných projevů vůle, tedy na základě svobodné nabídky a svobodného přijetí návrhu. Uzavření veřejnoprávní smlouvy však může podléhat státnímu souhlasu. Naopak zásadní odlišností veřejnoprávních smluv je to, že upravují veřejná subjektivní práva a povinnosti pramenící z norem správního práva.

Veřejnoprávní smlouva musí obsahovat a platí následující pravidla:

- označení účastníku smlouvy,
- dobu trvání smlouvy,
- určení rozsahu přenesené působnosti, kterou budou orgány obce vykonávat pro orgány jiné obce,
- způsob úhrady nákladů spojených s výkonem přenesené působnosti,
- uzavírají se písemně a musí být v souladu se zákony a jinými právními předpisy,
- veřejnoprávní smlouva je uzavřena dnem, kdy rozhodnutí krajského úřadu o udělení souhlasu s jejím uzavřením nabude právní moci. Taková rozhodnutí krajského úřadu se vydávají v přenesené působnosti ve správním řízení podle správního řádu,
- při uzavírání veřejnoprávních smluv se přiměřeně použijí ustanovení občanského zákoníku s výjimkou ustanovení o neplatnosti a odporovatelnosti právních úkonů,

ustanovení o odstoupení od smlouvy a ustanovení o změně v osobě dlužníka nebo věřitele, nejde-li o právní nástupnictví, a ustanovení o započtení,

- lze ji měnit jen písemnou dohodou obcí, které jsou smluvními stranami. K uzavření takové dohody je třeba souhlasu krajského úřadu vydaného v přenesené působnosti ve správním řízení podle správního řádu,
- veřejnoprávní smlouva je změněna dnem, kdy rozhodnutí krajského úřadu o udělení souhlasu s její změnou nabude právní moci,
- každá obec, která je smluvní stranou veřejnoprávní smlouvy, ji bezodkladně poté, co byla uzavřena, zveřejní na úřední desce nejméně po dobu 15 dnů. Současně se uzavřená veřejnoprávní smlouva zveřejní ve Věstníku právních předpisů kraje. Obdobně se postupuje i při změně uzavřené veřejnoprávní smlouvy a při jejím zrušení,
- uzavřená veřejnoprávní smlouva musí být každému přístupná na obecním úřadu obce, která je smluvní stranou,
- veřejnoprávní smlouvu, která byla uzavřena v rozporu s právními předpisy nebo se dostane do rozporu s právními předpisy, zruší krajský úřad v přenesené působnosti nebo Ministerstvo vnitra ve správním řízení podle správního řádu,
- spory z veřejnoprávních smluv rozhoduje krajský úřad v přenesené působnosti ve správním řízení podle správního řádu,
- proti rozhodnutí krajského úřadu o zrušení veřejnoprávní smlouvy pro její rozpor s právními předpisy a proti rozhodnutí krajského úřadu o sporu veřejnoprávních smluv se však nelze odvolat,
- proti pravomocnému rozhodnutí krajského úřadu v přenesené působnosti nebo Ministerstva vnitra vydanému ve správním řízení podle správního řádu může obec podat žalobu k soudu podle soudního řádu správního.³⁰

³⁰Česko. Zákon č.500/2004 Sb., *Správní řád* §159 - §169, Dostupné z WWW: <http://businesscenter.cz/business/pravo/zakony/spravni_rad/cast5.aspx>

5.3 Přenesená působnost II. stupně (pověřené obecní úřady)

Jako pověřený obecní úřad je pro účel výkonu přenesené působnosti označován obecní úřad, který, vedle základního rozsahu přenesené působnosti, vykonává dále v rozsahu jemu svěřeném zvláštními zákony přenesenou působnost ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem. Obce s pověřeným obecním úřadem stanovuje zákon o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Správní obvody obcí s pověřeným obecním úřadem jsou pak stanoveny vyhláškou Ministerstva vnitra o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Zákon o obcích neumožňuje obcím s pověřenými obecními úřady modifikovat rozsah jim zákonem svěřené přenesené působnosti prostřednictvím tzv. veřejnoprávní smlouvy a stejně tak ve vztahu k obcím s pověřeným obecním úřadem neobsahuje ochranné mechanismy pro případ, že tyto obce neplní své povinnosti při výkonu přenesené působnosti II. Stupně.³¹

5.4 Přenesená působnost III. Stupně (obce s rozšířenou působností)

Jako obecní úřad obce s rozšířenou působností je pro účel výkonu přenesené působnosti označován obecní úřad, který vedle základního rozsahu přenesené působnosti a vedle přenesené působnosti II. Stupně vykonává v rozsahu jemu svěřeném zvláštními zákony přenesenou působnost ve správním obvodu určeném prováděcím právním předpisem. Obce s rozšířenou působností určuje zákon o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností. Správní obvody obcí s rozšířenou působností jsou stanoveny vyhláškou Ministerstva vnitra o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností.³²

6 Zákon o úřednicích

Jako úředníka definuje § 2 odst. 4 zákona č. 312/2002 Sb. zaměstnanec územního samosprávného celku podílejícího se na výkonu správních činností zařazeného do obecního úřadu, do městského úřadu, do magistrátu statutárního města nebo do magistrátu územně členěného statutárního města, do úřadu městského obvodu nebo úřadu městské části územně členěného statutárního města, do krajského úřadu, do Magistrátu hlavního města Prahy nebo

³¹ POKORNÁ, B. a spol., *Obce 2004*. Praha, 2004, s. 35

³² POKORNÁ, B. a spol., *Obce 2004*. Praha, 2004, s. 36

do úřadu městské části hlavního města Prahy. Dalším kritériem pro určení toho, zda je daná osoba úředníkem a zda se tedy na ni tento zákon vztahuje či nikoliv, je právě „podíl na výkonu správních činností“. Pojem „správní činnosti“ definuje zákon v § 2 odst. 3. Správními činnostmi se pro účely zákona rozumí plnění úkolů v samostatné nebo přenesené působnosti územního samosprávného celku podle zvláštních právních předpisů. Pro určení okruhu osob, na které se zákon vztahuje (úředníků) je rozhodující především slovní spojení „plnění úkolů v samostatné nebo přenesené působnosti“. Podle § 7 odst. 1 zákona o obcích (ve znění účinném od 1. 1. 2003) obec spravuje své záležitosti samostatně, podle jeho § 35 odst. 1 do samostatné působnosti obce patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a občanů obce, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy, a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon a podle § 35 odst. 2 patří do samostatné působnosti obce zejména záležitosti uvedené v jeho § 84, 85 a 102, s výjimkou vydávání nařízení obce s tím, že obec dále pečuje v souladu s místními předpoklady a s místními zvyklostmi o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a pro uspokojování potřeb svých občanů, kdy jde především o uspokojování potřeby bydlení, ochrany a rozvoje zdraví, dopravy a spojů, potřeby informací, výchovy a vzdělávání, celkového kulturního rozvoje a ochrany veřejného pořádku.³³

6.1 Kdo není úředníkem

Úředníky nejsou ostatní zaměstnanci obce, kteří vykonávají pouze pomocné, manuální a servisní práce a nevykonávají žádné správní činnosti. Tito zaměstnanci tedy neplní úkoly obce, ale vykonávají práce nezbytné pro to (řidiči, údržbáři, uklízečky), aby mohli zákonem stanovené úkoly obcí plnit kvalifikovaní úředníci. Pokud se ale takový zaměstnanec alespoň částečně podílí na plnění úkolů obce, jedná se o úředníka. Úředníci nejsou zaměstnanci obce, kteří nejsou zařazeni do úřadu, případně do odboru či oddělení obecního úřadu. (Obecní policie – samostatný orgán). Úředníci nejsou zaměstnanci zařazení v organizačních složkách nebo ve zvláštních orgánech obcí a krajů. Zaměstnanci jiných zaměstnavatelů nejsou úředníky obce. Ten, kdo není zaměstnancem obce, není úředníkem. Členové zastupitelstva včetně

³³ Česko. Zákon č.312/2002 Sb. *O úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů* §2 - §102, Dostupné z WWW: <<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=1&idBiblio=53652&nr=312~2F2002&rpp=15#local-content>>

starosty nejsou úředníky, protože nejsou v pracovním poměru k obci, nejsou zaměstnanci obce ani zařazeni do úřadu. Jsou voleni do zastupitelstva obce v komunálních volbách.

Úředníci obce mohou být současně členy zastupitelstva pouze v některých případech. Nesmí se jednat o neslučitelnost funkce zaměstnance zařazeného do úřadu s funkcí člena zastupitelstva obce. Ta nastává u úředníka obce:

- který vykonává státní správu, a to přímo státní správu vztahující se k územní působnosti obce, v níž byl zvolen členem zastupitelstva. Úředníkem obce za uvedené podmínky nemůže být člen zastupitelstva této obce,
- jestliže je to úředník obce s pověřeným obecním úřadem, úřadem obce s rozšířenou působností. Úředníkem nemůže být ten, kdo je současně členem zastupitelstva obce, která spadá do územní působnosti obce s pověřeným obecním úřadem nebo úřadem obce s rozšířenou působností.³⁴

6.2 Pracovní poměr úředníka

Předpokladem pro vznik pracovního poměru úředníka je splnění podmínek stanovených ve veřejné výzvě, nebo úspěch ve výběrovém řízení a u vedoucích úředníků a u vedoucího úřadu. Dle č. 262/2006 Sb., Zákoníku práce je neplatný pracovní poměr, který je uzavřen bez výběrového řízení, pokud je to zákonem předepsáno. Předpokladem pro výkon práce úředníka je, že úředník musí být bezúhonný. Pracovní poměr se s úředníkem uzavírá na dobu neurčitou. Na dobu určitou je to možné pouze výjimečně. Zákon 312/2002 § 10 jasně říká:

„(1) Pracovní poměr s úředníkem se uzavírá na dobu neurčitou. Je-li však pro to důvod spočívající v potřebě zajistit časově omezenou správní činnost nebo nahradit dočasně nepřítomného úředníka, zejména v případě jeho mateřské nebo rodičovské dovolené, pracovní neschopnosti, u níž lze na základě lékařského posudku předpokládat, že bude delší než 3 měsíce, výkonu civilní nebo vojenské služby nebo výkonu veřejné funkce, lze uzavřít pracovní poměr na dobu určitou.

(2) V pracovní smlouvě na dobu určitou uvede územní samosprávný celek důvod, pro který nebyl sjednán pracovní poměr na dobu neurčitou. Není-li v pracovní smlouvě nebo ve

³⁴ POKORNÁ, B. a spol., *Obce 2004*. Praha, 2004, s. 64 - 65

*jmenování do funkce uveden důvod podle věty první nebo není-li tento důvod v souladu s odstavcem 1, jde o pracovní poměr na dobu neurčitou.*³⁵

6.2.1 Veřejná výzva

Uzavření pracovní smlouvy se zájemcem o uzavření pracovní smlouvy musí předcházet veřejná výzva k přihlášení zájemců. Veřejná výzva obsahuje:

- název územního samosprávného celku,
- druh práce a místo výkonu práce,
- předpoklady pro vznik pracovního poměru,
- jiné požadavky územního samosprávného celku pro vznik pracovního poměru odpovídající povaze správní činnosti, kterou má zájemce vykonávat,
- výčet dokladů, které zájemce připojí k přihlášce,
- platovou třídu odpovídající druhu práce,
- lhůtu pro podání přihlášky,
- místo a způsob podání přihlášky, a
- adresu, na kterou se přihláška odesílá.³⁶

Zájemce podá k územnímu samosprávnému celku písemnou přihlášku. Přihláška zájemce musí obsahovat tyto náležitosti:

- jméno, příjmení a titul zájemce,
- datum a místo narození zájemce,

³⁵ Česko. Zákon č.312/2002 Sb. *O úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů* §10, Dostupné z WWW: <<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=1&idBiblio=53652&nr=312~2F2002&rpp=15#local-content>>

³⁶ Česko. Zákon č.312/2002 Sb., *O úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů* §10, Dostupné z WWW: <<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=1&idBiblio=53652&nr=312~2F2002&rpp=15#local-content>>

- státní příslušnost zájemce,
- místo trvalého pobytu zájemce,
- číslo občanského průkazu nebo číslo dokladu o povolení k pobytu, jde-li o cizího státního občana,
- datum a podpis zájemce.

Zájemce připojí k přihlášce tyto doklady a dokumenty:

- životopis, ve kterém se uvedou údaje o dosavadních zaměstnáních a o odborných znalostech a dovednostech týkajících se správních činností,
- výpis z evidence Rejstříku trestů ne starší než 3 měsíce; u cizích státních příslušníků též obdobný doklad osvědčující bezúhonnost vydaný domovským státem; pokud takový doklad domovský stát nevydává, doloží se bezúhonnost čestným prohlášením,
- ověřená kopie dokladu o nejvyšším dosaženém vzdělání.

Nemá-li přihláška náležitosti, nebo nejsou-li k ní připojeny doklady, vedoucí úřadu vyzve zájemce, aby náležitosti nebo doklady v přiměřené lhůtě doplnil. Pracovní smlouvu lze uzavřít pouze se zájemcem, který splňuje předpoklady a podmínky stanovené ve veřejné výzvě a podal úplnou přihlášku, předložil občanský průkaz nebo doklad o povolení k pobytu, jde-li o cizího státního občana.

6.2.2 Výběrové řízení

Výběrové řízení je podmínkou pro jmenování do funkce vedoucího úřadu a vedoucího úředníka, vznik pracovního poměru na dobu neurčitou úředníka zařazeného v krajském úřadě, v Magistrátu hlavního města Prahy, v obecním úřadě obce s rozšířenou působností, v pověřeném obecním úřadě, v úřadu městského obvodu nebo městské části územně členěného statutárního města nebo městské části hlavního města Prahy, kterému je svěřen výkon přenesené působnosti v rozsahu pověřeného obecního úřadu. Výběrové řízení vyhlašuje vedoucí úřadu oznámením na úřední desce úřadu územního samosprávného celku nejméně 15 dnů přede dnem určeným pro přihlášení uchazečů o jmenování do funkce vedoucího úředníka nebo uchazečů o přijetí do pracovního poměru úředníka a současně i způsobem umožňujícím

dálkový přístup. Jde-li o výběrové řízení na funkci vedoucího úřadu, vyhláší oznámení hejtman, primátor nebo starosta. Uchazeče posuzuje výběrová komise. Výběrová komise má nejméně 3 členy. Výběrová komise posoudí, zda uchazeč předložil úplnou přihlášku a doklady podle § 6 odst. 4 a splňuje předpoklady podle § 4, popřípadě § 5, jde-li o uchazeče o jmenování vedoucího úředníka. Je-li to nutné k posouzení, zda uchazeči splňují požadavky stanovené v oznámení, výběrová komise pozve k jednání uchazeče, kteří předložili úplné přihlášky, včetně dokladů podle § 6 odst. 4 a splňují předpoklady podle § 4, popřípadě § 5, jde-li o uchazeče o jmenování vedoucího úředníka.³⁷

6.3 Služební poměr

Služební poměr mají uzavřeny zaměstnanci státní správy, příslušníci ozbrojených sil v policejní správě, v celní správě, v armádě a ve vězeňské a justiční stráž. Zaměstnanec ve služebním poměru má své povinnosti vymezené zákonem o služebním poměru. Zaměstnání ve státní službě přináší výhody (placené volno ke studiu, dodatkové volno, atd.). Služební orgán vystupuje jako zaměstnavatel a jsou to:

- prezident republiky,
- ministr obrany, ministr vnitra, ministr spravedlnosti,
- velitelé, ředitelé.

Pokud jde o podmínky výkonu služebního poměru, služební orgán má za povinnost, mimo jiné, rovné zacházení se všemi zaměstnanci. Služební poměr se řídí zákonem o služebním poměru a zvláštními předpisy v jednotlivých rezortech. Právní normy o státní službě platí pro ministerstva, úřady vlády a úřady státní správy. Naopak zákon o státní službě neplatí pro členy vlády, lékaře, učitele, zdravotní pracovníky a pracovníky komise pro cenné papíry. Zákon upravuje vznik, změnu, zánik a obsah služebního poměru, upravuje hodnosti, dovolené, služební volno, platové zařazení a náležitosti, upřesňuje služební orgány a službu konající osoby.³⁸

³⁷ Česko. Zákon č.312/2002 Sb., *O úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů* §4 - §9, Dostupné z WWW: <<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=1&idBiblio=53652&nr=312~2F2002&rpp=15#local-content>>

³⁸ Česko. Zákon č.234/2014 Sb., *Zákon o státní službě*, Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolid.cz/cs/2014-234>>

6.3.1 Požadavky na pracovníka veřejné správy

Zákon o státní službě vymezuje požadavky na zaměstnance veřejné správy, kterými jsou znalost světového jazyka, odborné kvalifikace, dovednost a vědomosti včetně dosaženého vzdělání, morálně voní vlastnosti, vstřícnost, ohleduplnost, čestnost a další požadavky, jako jsou úspěšné absolvování psychotestů a kvalifikační zkoušky. Zaměstnanec veřejné správy má splňovat věcné požadavky

- vzdělání (středoškolské, vyšší odborné, vysokoškolské),
- všeobecná praxe (veškerá pracovní činnost včetně mateřské dovolené či vojenské služby),
- odborná praxe (doba kvalifikované činnosti v oboru dle dosaženého vzdělání),
- bezúhonnost
- neformální spolehlivost (reference),
- formální spolehlivost (dle Zákona č. 451/1991 Sb.),
- verbální schopnosti
- vizuální požadavky (příjemný a upravený zevnějšek),
- schopnosti a dovednosti (řidičské oprávnění, zbrojní průkaz).³⁹

6.4 Povinnosti úředníka

Na úředníky se nevztahují povinnosti zaměstnanců stanovené v §73 zákoníku práce, ale povinnosti stanovené v §16 zákona o úřednících, který jasně říká:

- *„dodržovat ústavní pořádek České republiky,*
- *dodržovat právní předpisy vztahující se k práci jím vykonávané; dodržovat ostatní předpisy vztahující se k práci jím vykonávané, pokud s nimi byl řádně seznámen,*
- *hájit při výkonu správních činností veřejný zájem,*

³⁹ KÁŇA, P. *Základy veřejné správy*. Ostrava – Mariánské Hory, 2010, s. 66

- *plnit pokyny vedoucích úředníků, nejsou-li v rozporu s právními předpisy; má-li úředník za to, že vydaný pokyn je v rozporu s právními předpisy, je povinen to bezodkladně oznámit osobě, která mu pokyn vydala, a to písemně, nebo, hrozí-li nebezpečí z prodlení, ústně; poté je úředník povinen splnit daný pokyn pouze tehdy, dostane-li od vedoucího úřadu písemný příkaz tak učinit; úředník nesmí vykonat pokyn ani příkaz, pokud by se tím dopustil trestného činu, přestupku, popřípadě jiného správního deliktu, a tuto skutečnost je povinen bez zbytečného prodlení písemně oznámit vedoucímu úřadu,*
- *prohlubovat si kvalifikaci v rozsahu stanoveném tímto zákonem,*
- *jednat a rozhodovat nestranně bez ohledu na své přesvědčení a zdržet se při výkonu práce všeho, co by mohlo ohrozit důvěru v nestrannost rozhodování,*
- *zdržet se jednání, jež by závažným způsobem narušilo důvěryhodnost územního samosprávného celku,*
- *zdržet se jednání, které by mohlo vést ke střetu veřejného zájmu se zájmy osobními, zejména nezneužívat informací nabytých v souvislosti s výkonem zaměstnání ve prospěch vlastní nebo někoho jiného,*
- *v souvislosti s výkonem zaměstnání nepřijímat dary nebo jiné výhody, s výjimkou darů nebo výhod poskytovaných územním samosprávným celkem, u něhož je zaměstnán, nebo na základě právních předpisů a kolektivních smluv,*
- *v rozsahu stanoveném zvláštními právními předpisy zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, které se dozvěděl při výkonu zaměstnání a v souvislosti s ním; to neplatí, pokud byl povinnosti mlčenlivosti zproštěn; povinnosti zachovávat mlčenlivost může úředníka zprostit vedoucí úřadu, jím pověřený vedoucí úředník nebo příslušný správní úřad podle zvláštních právních předpisů, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak,*
- *poskytovat informace o činnosti územního samosprávného celku podle zvláštních právních předpisů¹¹⁾ v rozsahu, v jakém to vyplývá z jeho pracovního zařazení,*
- *při ústním nebo písemném jednání s fyzickými nebo právnickými osobami sdělit své jméno, příjmení, úřad, ve kterém je zařazen k výkonu práce, zařazení v útvaru úřadu;*

územní samosprávný celek v organizačním řádu může stanovit, pro které funkce a činnosti lze nahradit toto označení uvedením identifikačního čísla úředníka,

- *oznámit územnímu samosprávnému celku, že nastaly skutečnosti, které odůvodňují převedení na jinou práci nebo odvolání z funkce.*
- *pracovat svědomitě a řádně podle svých sil, znalostí a schopností,*
- *plně využívat pracovní doby a pracovních prostředků k vykonávání svěřených prací, plnit kvalitně, hospodárně a včas pracovní úkoly,*
- *řádně hospodařit s prostředky svěřenými mu územním samosprávným celkem a střežit a ochraňovat jeho majetek před poškozením, ztrátou, zničením a zneužitím a nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy územního samosprávného celku,*
- *zachovávat pravidla slušnosti při úředním jednání a vůči ostatním zaměstnancům působícím ve veřejné správě.⁴⁰*

6.5 Vzdělání úředníků

Znalosti úředníka o veřejné správě jsou při plnění jeho úkolů nezbytné. Úředník potřebuje určité dovednosti a návyky při komunikaci s občany, kteří za ním přicházejí na úřad vyřizovat své záležitosti. Pro svoji práci každý úředník vyžaduje průběžné aktualizací a specializační vzdělávací kurzy. Noví úředníci potřebují vstupní vzdělání v oblasti veřejné správy, veřejných financí i třeba v oblasti evropského správního práva. Někteří úředníci pro výkon vybrané správní činnosti potřebují zkoušku odborné způsobilosti, jiným postačí účastnit se kurzu v oblasti příslušné správní činnosti. Vzdělávací instituce poskytuje vzdělávání v souladu se vzdělávacím programem akreditovaným pro příslušný druh prohlubování kvalifikace. Územní samosprávný celek zajišťuje prohlubování kvalifikace úředníka prostřednictvím vzdělávacích institucí akreditovaných pro příslušný vzdělávací program. Územní samosprávný celek je povinen úředníkovi zajistit prohlubování kvalifikace podle tohoto zákona; postupuje při tom podle plánu vzdělávání. Plán vzdělávání obsahuje časový rozvrh prohlubování kvalifikace úředníka v rozsahu nejméně 18 pracovních dnů po dobu následujících 3 let. Územní samosprávný celek je povinen vypracovat plán vzdělávání

⁴⁰ Česko, Zákon č.312/2002 Sb. *O úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů* §16, Dostupné z WWW: <<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=1&idBiblio=53652&nr=312~2F2002&rpp=15#local-content>>

do 1 roku od vzniku pracovního poměru úředníka, nejméně jedenkrát za 3 roky plnění tohoto plánu hodnotit a podle výsledků hodnocení provést jeho aktualizaci.⁴¹

6.5.1 Vzdělávání vedoucích úředníků a vedoucích úřadů

Zákon o úřednicích klade nové nároky na vzdělání vedoucích úředníků. Zákon nestanoví povinnost se vzdělávat pouze pro jmenované vedoucí úředníky. Vedoucími úředníky podle zákona o úřednicích územních samosprávných celků jsou totiž zaměstnanci ve smyslu zákoníku práce, kteří jsou úředníky. Každý vedoucí úředník, který začal vykonávat funkci vedoucího úředníka je povinen ukončit vzdělávání vedoucích úředníků do 4 let od účinnosti zákona. Ale pokud nastoupil po 1. 1. 2003 je povinen toto vzdělání ukončit do dvou let ode dne, kdy začal vykonávat funkci vedoucího úředníka. Je povinen setrvat v pracovním poměru po dobu tří let nebo nahradit náklady na vzdělání vedoucích úředníků ze zákona v plné výši, nebo zčásti, pokud ukončí pracovní poměr dříve než za tři roky. Pokud vedoucí úředník nemá zkoušku zvláštní odborné způsobilosti, zúčastní se také vstupního vzdělání. Vedoucí úředník, který obci prokáže, že získal vzdělání v magisterských nebo bakalářských studijních programech stanovených vyhláškou ministerstva vnitra č. 511/2002 Sb., a obec mu takové vzdělání uzná, se nemusí účastnit předepsaného vzdělání.⁴²

Na žádost úředníka nebo územního samosprávného celku ministerstvo vydá osvědčení o uznání rovnocennosti vzdělání nebo jeho části získaného úředníkem v jiném studijním programu, než který je stanoven prováděcím právním předpisem, nebo vzdělání získaného v jiném oboru, popřípadě kurzu, pokud žadatel prokáže, že obsah a rozsah vzdělávání, o jehož uznání se žádá, jsou rovnocenné příslušnému vzdělávacímu programu pro prohlubování kvalifikace podle tohoto zákona nebo jeho části. Na řízení o vydání osvědčení se vztahují obecné předpisy o správním řízení. O žádosti o uznání rovnocennosti vzdělání nebo jeho části ministerstvo rozhodne do 3 měsíců od jejího doručení.

6.5.2 Zkoušky odborné způsobilosti

Úředníci prokazují odbornou způsobilost zkouškou dle Vyhlášky č. 512/2002 Sb. Zkoušky odborné způsobilosti se týkají zaměstnanců územní samosprávy krajských a obecních úřadů, zaměstnanců referátů, oddělení a odborů dopravy, finančního, stavebního,

⁴¹ POKORNÁ, B. a spol., *Obce 2004*. Praha, 2004, s. 63 - 71

⁴² POKORNÁ, B. a spol., *Obce 2004*. Praha, 2004, s. 70 - 71

sociálního, živnostenského, školství, veřejného pořádku, matriky a evidence obyvatel, zdravotnictví, zemědělství, životního prostředí a ochrany obyvatel. Kromě odborné způsobilosti musí úředník, zaměstnanec veřejné správy, splňovat základní hodnoty etiky.

- výkon činnosti zaměstnance musí být v souladu s právními normami,
- zaměstnanec musí mít stejný přístup ke všem klientům, fyzickým a právnickým osobám,
- činnost zaměstnance má být hospodárná, efektivní a rozhodnutí musí být objektivní na základě skutkové podstaty, bez zbytečných průtahů,
- zaměstnanec nepřipustí, aby došlo ke střetu zájmů s postavením zaměstnance veřejné správy. Neúčastní se žádné činnosti, která se neslučuje s řádným výkonem jeho povinností,
- zaměstnanec jedná při výkonu správy nestranným způsobem,
- zaměstnanec nepřijímá a nevyžaduje dary, úsluhy ani žádná zvýhodnění, které by mohli i zdánlivě narušit profesionální přístup k řízení správní činnosti. Odmítá nabídnuté výhody, o této skutečnosti informuje nadřízeného,
- zaměstnanec nezavdá žádnou příčinu, která by mohla snížit jeho důvěru v očích veřejnosti, nevyužívá výhody vyplývající z postavení při výkonu veřejné správy,
- s informacemi získanými při výkonu veřejné správy nakládá zaměstnanec se vší potřebnou důvěrností.⁴³

Každá část zkoušky a každá zkouška se hodnotí klasifikačním stupněm. Písemnou zkoušku tvoří dva samostatné testy. Prvním testem se ověřují znalosti z obecné části a druhým testem se ověřují znalosti ze zvláštní části. Testy netrvají jednotlivě déle než 60 minut a jsou vykonány i hodnoceny samostatně. Jestliže úředník v písemném testu z obecné části správně zodpoví alespoň dvě třetiny otázek, je hodnocen stupněm „vyhověl“. V opačném případě je hodnocen klasifikačním stupněm „nevyhověl“. Hodnocení v písemném testu ze zvláštní části se provede obdobně. Podmínkou pro úspěšné složení písemné zkoušky je hodnocení úředníka

⁴³ KÁŇA, P. *Základy veřejné správy*. Ostrava – Mariánské Hory, 2010, s. 70

v obou testech stupněm „vyhověl“. Ústní zkouška má dvě části – jedna část je obecná, druhá je část zvláštní a koná se samostatně. Doba na přípravu činí nejméně 15 minut a samotná zkouška zpravidla netrvá déle než 30 minut. Při ústní zkoušce se ověřuje dovednost a schopnost aplikace znalostí a vědomostí. Hodnocení je klasifikačním stupněm „vyhověl“, v opačném případě stupněm „nevyhověl“. Úředník, který byl ze zkoušky vyloučen nebo se k písemné či ústní zkoušce bez náležité omluvy nedostavil, anebo při ústní nebo písemné zkoušce od zkoušky odstoupil, při zkoušce „nevyhověl“. Úředníkovi, který se ze závažného důvodu nemohl dostavit a jehož neúčast byla náležitě omluvena, určí Ministerstvo vnitra ČR náhradní termín. Byl-li úředník při předchozím konání zkoušky hodnocen klasifikačním stupněm „nevyhověl“, opakuje tu část zkoušky, při které byl hodnocen neúspěšně. To platí obdobně pro zkoušku písemnou, část obecnou a zvláštní anebo zkoušku ústní, část obecnou i zvláštní. Je-li při ústní zkoušce úředník hodnocen klasifikačním stupněm "vyhověl" v obecné části i ve zvláštní části, do 15 dnů ode dne konání ústní zkoušky obdrží od ministerstva osvědčení. Vzdělávací instituce vede evidenci o osvědčeních o ukončení kurzů vstupního vzdělávání, vzdělávání vedoucích úředníků a průběžného vzdělávání, které pořádala.⁴⁴

7 Kontrola ve veřejné správě

Kontrola je proces, kdy porovnáváme současný stav se stavem žádoucím a zjišťujeme odchylky. Kontrolní postup spočívá ve zjištění existujícího stavu, ověření zamýšleného stavu, určení odchylek a vyhodnocení rozdílů. Kontrola veřejné správy se dělí na dvě formy vnitřní a vnější. Vnitřní kontrola znamená kontrolu ve vnitřních vztazích veřejné správy a vyplývá ze vztahu podřízenosti a nadřazenosti tj. dozor vyššího úřadu nad nižším úřadem, který může být jak všeobecný, tak odborný. Vnější kontrola je prováděna orgány veřejné správy ve vztahu k fyzickým a právnickým osobám, je nazývána správním dozorem nebo inspekcí.

7.1 Parlamentní kontrola

Parlamentní kontrola bývá označována jako kontrola politická. Spočívá v kontrole činnosti moci výkonné zákonodárným orgánem. Při výkonu kontrolních pravomocí tohoto orgánu se klade důraz na to, že jde o zastupitelský sbor, jehož členové jsou přímo voleni občany. Rozsah parlamentní kontroly a pravomocí s tím spojené stanoví zpravidla přímo základní zákon, jímž je ústava. Nástroje parlamentní kontroly: rozpočtové (pravomoc

⁴⁴ KÁŇA, P. *Základy veřejné správy*. Ostrava – Mariánské Hory, 2010, s. 73-74

schvalovat státní rozpočet). Právo zřizovat vyšetřovací komise popř. další kontrolní útvary, interpelační právo a právo vyslovit vládě nedůvěru. Kontrola nespočívá především v kontrole jednotlivých správních úřadů, ale v kontrole činnosti vlády.

7.2 Finanční kontrola

Zákon ukládá povinnost finanční kontroly správci, který neustále sleduje a vyhodnocuje hospodárnost, efektivnost a účelovost vynaložených prostředků ze státního rozpočtu. Kontrola je prováděna podle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě. Bohužel je sporné, zda je kontrola kvalitní, efektivní a jaké jsou sankce za porušení efektivnosti. V praxi je kontrolován proces, jak jsou využity prostředky. Jejich správné zaúčtování a oprávněnost užívání prostředků. Finanční kontrola musí vždy vycházet z právních i interních předpisů, které jsou platné v daném kontrolovaném období. Důležitým pravidlem pro výkon kontroly je, že pro kontrolu příslušného období lze využívat pouze ty předpisy, které byly v daném období platné a účinné.⁴⁵

Podávání zpráv o výsledcích finanční kontroly:

„(1) Ministerstvo financí předkládá vládě roční zprávu o výsledcích finančních kontrol spolu s návrhem státního závěrečného účtu. Současně předává tuto zprávu Nejvyššímu kontrolnímu úřadu.

(2) Správci rozpočtových kapitol, kteří vykonávají finanční kontrolu podle tohoto zákona, kraje a hlavní město Praha předkládají Ministerstvu financí roční zprávy o výsledcích finančních kontrol.

(3) Organizační složky státu a právnické osoby, které hospodaří s veřejnými prostředky, předkládají roční zprávy o výsledcích finančních kontrol příslušným správcům rozpočtových kapitol. Obce předkládají tyto zprávy krajům, městské části hlavnímu městu Praze. Zprávy statutárních měst zahrnují výsledky finančních kontrol orgánů samosprávy městských obvodů nebo městských částí.

(4) Součástí zpráv podle odstavců 1 až 3 je i hodnocení přiměřenosti a účinnosti zavedeného systému finanční kontroly, včetně přehledu o kontrolních zjištěních předaných k dalšímu řízení podle zvláštních právních předpisů. Tam, kde tento zákon odkazuje na povinnost

⁴⁵ HAMERNÍKOVÁ, B., KUBÁTOVÁ, K., *Veřejné finance*. Praha, 2004, s. 19-23

orgánu veřejné správy zavést systém finanční kontroly u jiných orgánů veřejné správy, podává roční zprávy orgán, který je povinen systém zavést, i za tyto orgány.

(5) Strukturu a rozsah zpráv o výsledcích finančních kontrol, postup a termíny jejich předkládání stanoví prováděcí právní předpis.

(6) O závažných zjištěních z vykonaných finančních kontrol informují kontrolní orgány Ministerstvo financí nejpozději do 1 měsíce od ukončení finanční kontroly. Za závažné zjištění se považuje

a) zjištění, na jehož základě kontrolní orgán oznámil podle zvláštního právního předpisu státnímu zástupci nebo policejním orgánům skutečnosti nasvědčující tomu, že byl spáchán trestný čin,

b) zjištění neoprávněného použití, zadržení, ztráty nebo poškození veřejných prostředků v hodnotě přesahující 300 000 Kč.

(7) Splněním povinnosti podle odstavce 6 písm. b) není dotčena povinnost kontrolního orgánu sdělit příslušnému správci daně zjištění o porušení rozpočtové či daňové kázně podle zvláštního právního předpisu.⁴⁶

7.3 Kontrola výkonu samostatné a přenesené působnosti

Kontrolu výkonu samostatné a přenesené působnosti upravuje zákon č. 129/2000 Sb. Zákon o krajích §86 - § 88. Pokud není stanoveno jinak, kontrolují výkon samostatné působnosti svěřené orgánům krajů ministerstvo a výkon přenesené působnosti svěřené orgánům krajů věcně příslušná ministerstva nebo jiné ústřední správní úřady:

„§ 86

(1) Nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak, kontrolují výkon samostatné působnosti svěřené orgánům krajů ministerstvo a výkon přenesené působnosti svěřené orgánům krajů věcně příslušná ministerstva nebo jiné ústřední správní úřady.

(2) Kontrolou se pro účely tohoto zákona rozumí činnost orgánů veřejné správy uvedených v odstavci 1, při které se zjišťuje, zda orgány krajů dodržují

⁴⁶ Česko. Zákon č.320/2001 Sb., Zákon o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů §22, Dostupné z WWW: < <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-320> >

a) při výkonu samostatné působnosti zákony a jiné právní předpisy, s výjimkou právních předpisů občanského, obchodního nebo pracovního práva,

b) při výkonu přenesené působnosti zákony, jiné právní předpisy a v jejich mezích též usnesení vlády, směrnice ústředních správních úřadů a opatření příslušných orgánů veřejné správy přijatá při kontrole výkonu přenesené působnosti.

§ 87

Kontrola výkonu samostatné působnosti

(1) Požádá-li kraj o doporučení opatření k nápravě nedostatků zjištěných kontrolou, uvede kontrolující tato doporučení v protokolu o kontrole.

(2) Hejtman, popřípadě jím pověřený zástupce, na nejbližším zasedání zastupitelstva konaném po ukončení kontroly seznámí zastupitelstvo s výsledky uskutečněné kontroly.

(3) V případě, že byl kontrolou shledán nezákonný postup kraje, předloží hejtman, popřípadě jím pověřený zástupce, spolu se seznámením s výsledky uskutečněné kontroly zastupitelstvu též návrh opatření k nápravě kontrolou zjištěných nedostatků a k zamezení jejich opakování, popřípadě jej seznámí se způsobem, jakým se tak již stalo. Informaci o jednání zastupitelstva v této věci včetně návrhu opatření k nápravě, popřípadě sdělení o způsobu nápravy, kraj neprodleně vyvěsí na úřední desce krajského úřadu po dobu nejméně 15 dnů. Současně tuto informaci zašle kraj ministerstvu.

(4) Kraj je povinen zajistit nápravu nedostatků zjištěných kontrolou.

§ 88

Kontrola výkonu přenesené působnosti

(1) Při kontrole výkonu přenesené působnosti svěřené orgánům krajů jedná za tyto orgány v případě krajského úřadu ředitel nebo jím pověřená osoba a v případě ostatních orgánů kraje hejtman nebo jím pověřená osoba.

(2) Osoba uvedená v odstavci 1 je povinna zajistit nápravu nedostatků zjištěných kontrolou a splnění uložených opatření.⁴⁷

⁴⁷Česko. Zákon č. 129/2000 Sb. Zákon o krajích §86 - §88 Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-129#hlava7> >

8 Dozor

Konáním orgánů veřejné správy, kterým zjišťujeme jednání jiných subjektů, porovnává ho s požadavky platného práva. Dozor se dělí na vnější dozor, který je vůči nepodřízeným subjektům a vnitřní dozor takzvaný služební dohled vůči podřízeným orgánům.

8.1 Správní dozor

Kraje jsou dozorujičím i dozorovaným orgánem. Dozor kraje nad obcemi je upraven v zákoně o obcích a o krajích. Dozor ústředních orgánů státní správy nad činností krajů je upraven zákonem o krajích. Kraj dozoruje obce v přenesené působnosti. Správní dozor je jedním z druhů správní činnosti. Správní úřad sleduje činnost nepodřízených orgánů a porovnává je se stanoveným žádoucím chováním. Dozor může být uskutečňován při obvyklém výkonu správy, případně jeho specializovanými pracovníky. Dozor může být také výlučným úkolem některého úřadu, pak zákony mluví o inspekci nebo inspektorátu. Po provedeném hodnocení využívá nápravné a sankční prostředky, kterými reguluje nesoulad mezi stavem věcí a požadovaným chováním dozorovaného subjektu.

8.2 Dozor nad výkonem samostatné působnosti obce

Dozorčími orgány jsou krajský úřad v přenesené působnosti a Ministerstvo vnitra. Měřítkem správnosti je u obecně závazných vyhlášek soulad se zákony, u jiných rozhodnutí a opatření soulad se zákony a jinými předpisy.

Krajský úřad má právo:

- navrhnout změnu nebo zrušení napadeného aktu,
- požadovat nápravu
- požadovat splnění zákonem stanovené povinnosti,
- provést náhradní výkon zákonné povinnosti,
- navrhnout Ministerstvu vnitra pozastavení účinnosti nezákonné vyhlášky a navrhnout Ministerstvu vnitra pozastavení výkonu rozhodnutí nebo jiného opatření, které je v rozporu s právními předpisy.

8.3 Dozor nad výkonem přenesené působnosti obce

Dozorčími orgány jsou krajský úřad v přenesené působnosti a Ministerstvo vnitra. Měřítkem správnosti je u nařízení obce soulad se zákony, u jiných rozhodnutí a opatření

soulad s právními předpisy, jejich mezích též s usneseními vlády nebo směrnicemi ústředních správních úřadů.

Krajský úřad má právo:

- navrhnout změnu nebo zrušení napadeného aktu,
- navrhnout Ministerstvu vnitra pozastavení účinnosti nezákonného nařízení obce,
- zrušit rozhodnutí a opatření, které není v souladu s právními předpisy, a v jejich mezích též s usnesením vlády nebo směrnicemi ústředních správních orgánů.

8.4 Dozor nad výkonem samostatné působnosti kraje

Dozorčími orgány jsou věcně příslušná ministerstva a příslušné ústřední správní orgány. Měřítkem správnosti je u obecně závazných vyhlášek soulad se zákony, u jiných rozhodnutí a opatření soulad se zákony a jinými předpisy.

Příslušná ministerstva a ústřední správní úřady mají právo:

- požadovat změnu nebo zrušení aktu,
- požadovat nápravu,
- požadovat splnění zákonem stanovené povinnosti,
- provést náhradní výkon zákonné povinnosti,
- při neplnění uložené povinnosti podat vyžádání informace a uložit pokutu,
- může i bez návrhu pozastavit účinnost a navrhnout ústavnímu soudu zrušení nezákonné obecně závazné vyhlášky,
- může i bez návrhu pozastavit výkon rozhodnutí nebo jiného opatření, které je v rozporu s právními předpisy a navrhnout soudu jeho zrušení.

8.5 Dozor nad výkonem přenesené působnosti

Dozorčími orgány jsou věcně příslušná ministerstva a příslušné ústřední správní úřady. Měřítkem správnosti je u nařízení kraje soulad se zákony, u jiných rozhodnutí a opatření soulad s právními předpisy, v jejich mezích též s usnesením vlády nebo se směrnicemi ústředních správních orgánů.

9 Možnosti občana

Každý občan, pokud není spokojen s jednáním úředníka, nebo samostatného úřadu, má možnost obrátit se na nejbližšího nadřízeného daného úředníka. Toto může učinit buď ústní formou, nebo písemnou formou. Buď za pomoci stížností nadřízenému, například pro nevhodné chování, nebo je tu možnost podání petice při větším počtu nespokojených občanů. Dále je možnost podat žalobu, například pro nečinnost daného úřadu. Ale pokud si občan není jistý, jak správně postupovat, může se obrátit na veřejného ochránce práv – ombudsmana. Na stránkách <http://www.ochrance.cz/> je přímo možnost podání stížnosti na úřady.

Oproti tomu úředník se řídí dle správního řádu a zákonu o úřednicích kde je jasně stanoveny povinnosti, práva ale i sankce.

Závěr

V bakalářské práci jsem se zabýval pojmem veřejná správa, její charakteristikou a rozdělením. Na to jsem navázal samotným rozdělením úřadů, jejich rozdělení a povinnostmi. V další části bakalářské práce jsem se věnoval přiblížení obecního úřadu, jeho znaků a činností, které ho charakterizují. Jakou činnost vykonává a jakou má působnost. Na to jsem navázal krajským úřadem, který je obecnímu nadřazen. Z toho vyplývá, že má více povinností, ale i více pravomocí k řízení podřízených úřadů. S tím souvisí i větší počet úředníků. V další kapitole je ukázán úřad, který vznikl po zrušení institutu okresních úřadů. Jsou to úřady s rozšířenou pravomocí, které jsou nadřazeny obecním úřadům, ale podřízeny krajským úřadům. Jejich činnost souvisí v „usnadnění“ činnosti krajským úřadům, a to že na ně byla přenesena část státní moci. V další kapitole jsem ukázal kdo je, a kdo není úředník. Toto je jeden z hlavních konfliktů mezi občanem a úředníkem. Je to buď neznalostí, nebo mylnou představou, že každý na úřadě musí být úředníkem. V další části bakalářské práce jsem ukázal možnosti některých kontrol a dozoru podřízené složky ze strany nadřízené složky. Je to proces, který se řídí jasnými pravidly.

Po zpracování bakalářské práce jsem došel k závěru, že díky rozdělení moci a kontrolní činnosti je usnadněno fungování systému ve prospěch veřejného zájmu a předejít většině negativních důsledků, a to z hlediska dopadu na některé případy občanů, pro které může být matoucí, kam mají svoji žádost podat k vyřízení. Fungování veřejné správy je i z části ovlivněn lidským faktorem, tj. ovlivnění jejich charakterovými a morálními vlastnostmi. To může vést k pochybení a negativnímu pohledu na veřejnou správu.

Seznam použité literatury

Literární zdroje:

KÁŇA, P. *Základy veřejné správy*. 3. aktualizované vyd. Ostrava: Montanex a.s., 2010. 352 s. ISBN 9787-80-7225-319-7

ČMEJREK, J. *Obce a regiony jako politický prostor*. Praha: Alfa Nakladatelství s.r.o., 2008. 165 s. ISBN 978-80-87197-00-4

ONDRUŠ, R., *Judr. Průvodce úředníka správním řízením se vzory procesních postupů orgánů veřejné správy*. 2. vyd. Praha: Linde, 2001. 559 s. ISBN 80-7201-276-2

POKORNÁ, B. a spol. *Obce 2004*. Praha: ASPI Publishing s.r.o., 2004. 732 s. ISBN 80-7357-013-0

HAMERNÍKOVÁ, B. a KUBÁTOVÁ, K. *Věřejné finance učebnice*. 2. vyd. Praha: Eurolex, 2004. 355 s. ISBN 80-86432-88-2

Legislativní zdroje:

Česko. Zákon č. 320/2001 Sb., *Zákon o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů*, Dostupné z WWW: < <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-320> >

Česko. Zákon č. 129/2000 Sb. *Zákon o krajích* Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-129#hlava7> >

Česko. Zákon č. 312/2002 Sb. *O úřednicích územních samosprávných celků a o změně některých zákonů*, Dostupné z WWW: <<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?page=1&idBiblio=53652&nr=312~2F2002&rp=15#local-content> >

Česko. Zákon č. 234/2014 Sb., *Zákon o státní službě*, Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2014-234>>

Česko. Zákon č. 500/2004 Sb., *Správní řád*, Dostupné z WWW: <http://businesscenter.cz/business/pravo/zakony/spravni_rad/cast5.aspx>

Česko. Zákon č. 128/2000 Sb. *Zákon o obcích*, Dostupné z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128#cast1>>

Česko. Zákon č. 553/1991 Sb. *Zákon České národní rady o obecní policii*, Dostupné z
WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-553>>